

**Een leefbare stad, die
toekomstgericht is,
en voor iedereen!**

CDA MAASTRICHT
VERKIEZINGSPROGRAMMA

INLEIDING

VOOR EEN LEEFBARE STAD, DIE TOEKOMSTGERICHT IS ÉN VOOR IEDEREEN

Maastricht is een stad die groeit, bruist en bloeit. Maar het is ook een stad die kampt met hardnekkige problemen. Een stad die langdurige armoede en eenzaamheid kent en waar niet alle mensen zich verbonden voelen met het succes van de stad. Een stad waar datzelfde succes ook een uitdaging vormt om de groei in goede banen te leiden. Maar we hebben alles in huis om vooruit te gaan: een betrokken samenleving en een sterke economie. Een stad waar mensen, verenigingen en bedrijven iedere dag verantwoordelijkheid nemen voor elkaar. De Maastrichtse politiek hoort hetzelfde te doen.

Het CDA heeft de afgelopen jaren die verantwoordelijkheid genomen: als volksvertegenwoordigers in de gemeenteraad, door samen te werken in de coalitie én door continu het gesprek aan te gaan met inwoners van de stad. We zetten dat eervolle werk graag voort. Daarom presenteren wij in dit verkiezingsprogramma onze keuzes voor Maastricht. Voor een leefbare stad, die toekomstgericht is én voor iedereen.

Drie keuzes staan daarvoor in ons verkiezingsprogramma centraal:

- 1. De Basis op Orde**
- 2. Een Toekomstgerichte Economie**
- 3. Een Betrokken Samenleving**

De basis op orde gaat over de kerntaken van de gemeente. Een gemeente behoort in eerste instantie aan haar kerntaken te voldoen. Op het gebied van wonen, veiligheid, afval, zorg, mobiliteit en infrastructuur kent Maastricht vele uitdagingen en moeten allerlei problemen worden opgelost. Daarvoor zijn gezonde gemeentelijke financiën nodig en een ambtelijke organisatie die dienend is aan de samenleving.

Een toekomstgerichte economie richt zich op het behoud van een sterk midden- en kleinbedrijf en een bloeiende binnenstad. Dat doen we door ondernemers beter te faciliteren en de binnenstad leefbaar te houden. We gaan actief op zoek naar bedrijven die zich willen vestigen in Maastricht zodat we waardevolle banen creëren voor iedereen. Met de ontwikkeling van de campus in Randwyck investeren we in de kenniseconomie en de toekomst. Een centrum voor innovatie en ondernemerschap op het gebied van gezondheid, duurzaamheid, voeding en digitalisering.

Tot slot, kiezen we voor een betrokken samenleving. De kern van de christendemocratische politiek is immers onze samenleving. De samenleving is geen verzameling van individuen die toevallig samenwonen, maar de vrucht van samenwerking, wederzijdse verantwoordelijkheid en onderlinge betrokkenheid. Het goede in de samenleving dienen we te stimuleren. Maastricht kent gelukkig tal van gemeenschappen en een rijk verenigingsleven die dagelijks goed doen. We investeren daarom in cultuur,

gemeenschapshuizen en ontmoetingsplekken door heel de stad.

Aan onze drie centrale keuzes verbinden we concrete actiepunten die uitgebreid beschreven staan in ons verkiezingsprogramma. Samen, met een divers team van kandidaten, willen we de komende jaren aan de slag gaan om deze actiepunten te verwezenlijken. Door de inhoud voorop te stellen, door op een fatsoenlijke manier samen te werken en door dienend te zijn aan de inwoners van Maastricht.

WAAR STAAT HET CDA EN DE CHRISTENDEMOCRATIE VOOR?

In al de keuzes die we maken baseren we ons op het christendemocratisch gedachtegoed, dat haar oorsprong kent in de 19e eeuw. De christendemocratie is iets anders dan de gulden middenweg tussen de sociaaldemocratie en het liberalisme of tussen staat en markt. Het is een politieke filosofie met een geheel eigenstandige visie op de mens, samenleving en overheid.

De christendemocratie richt zich op alle mensen en op de samenleving als geheel, niet als belangenbehartiging van enkel christenen. We baseren ons niet direct op de bijbel of een christelijke belijdenis, maar putten er wel inspiratie uit. Iedereen die zich herkent in onze kernwaarden - publieke gerechtigheid, solidariteit, gespreide verantwoordelijkheid en rentmeesterschap - kan participeren in onze partij. Het CDA is dan ook een brede volkspartij.

Het CDA spreekt niet alleen over diversiteit en inclusie, maar past dit ook toe in de praktijk. Zo werd in 1992 Ram Ramlal de eerste Nederlander van Surinaamse afkomst voor het CDA in de Tweede Kamer. Gerda Verburg was de eerste openlijk lesbische minister in het kabinet Balkenende IV. Rick Brink (1985-2024) was de eerste officiële minister van gehandicaptenzaken. Allemaal namens het CDA. In Maastricht kenmerkt het CDA zich ook door haar kandidaten en leden met verschillende achtergronden.

Het centrum van de politiek is volgens de christendemocratie de samenleving. De vier kernwaarden klinken nogal zwaar. Maar iedereen kan ze in een handomdraai zelf ontdekken als de samenleving wordt voorgesteld als een sportteam, een voetbalteam bijvoorbeeld. Ieder die het spel kent, weet dat voetbal meer is dan een met lucht opgeblazen stukje leer zo snel en vaak mogelijk in het net van de tegenstander te krijgen. Voetbal is een ingewikkeld samenspel van geoefend vakman- of vakvrouwschap, samenwerking, heldere regels, faire scheidsrechters en een goede grasmant. Een minisamenleving in feite.

Als spelers egotrippers zijn, als ze een loopje nemen met de regels, elkaar niet als voetballers zien maar als vertegenwoordigers van een bepaald ras en dus alleen de bal aan mensen van het eigen ras geven, als scheidsrechters corrupt zijn of de grasmant een door mollen omgewoeld knollenveld is, dan komt er van het spel niets terecht.

Denk maar even mee en laat de verbeelding spreken om zo het christendemocratisch gedachtegoed zelf te begrijpen. De metafoor van de teamsport is essentieel voor de boodschap van het CDA:

Publieke gerechtigheid: een plaatje van een scheidsrechter met de uitspraak 'Zonder een betrouwbare overheid wordt het in de samenleving een puinhoop' of een plaatje van een gestrekt been met de toelichting 'Vuile overtreding? Rode kaart! Duidelijke straffen voor jeugdige crimineeltjes.

Gespreide verantwoordelijkheid: Een plaatje van iemand die op doel schiet terwijl iemand anders vrij staat met als toelichting: 'Weg met de grote ego's. Een nieuw type bestuurders in de bankenwereld, echte teamspelers.'

Solidariteit: een plaatje van een oude supporter met als uitspraak: 'Oud-speler wordt erelid. Goede zorg, voor ouderen? Vanzelfsprekend!' Of een plaatje van een allochtone en autochtone spelers met als uitspraak: 'Wie meedoet, hoort erbij! Werk maken van integratie.'

Rentmeesterschap: Een plaatje van een bruin, verzand veld met als uitspraak: 'Houden we de velden ook echt groen?'

Deze beeldspraak impliceert een aantal kenmerken van de christendemocratische visie op de samenleving. Het eerste is dat iedereen een rol en een taak heeft. De verschillende posities en niveaus in de samenleving hebben hun eigen waarde. Door uit te gaan van de mogelijkheden van elke maatschappelijke positie, komen de capaciteiten van de mensen in die betreffende positie het beste tot hun recht.

Het tweede is dat van een ieder wordt verwacht dat hij of zij zich inzet en oefent in waar hij goed is, op basis van zijn of haar talenten. Daarom moet de samenleving zo worden ingericht dat er ruimte is voor talent.

Ten derde horen normen en waarden bij het samenleven. Dat is geen spruitjeslucht, want kijk wederom naar het voorbeeld van de voetbalwedstrijd. Zaken als fair play,

voor elkaar opkomen, betrouwbaar zijn, respect: ze zijn essentieel voor het samenleven en het wederzijdse plezier dat dit kan opleveren. De regels gelden voor iedereen en moeten dan ook worden gehandhaafd.

Het vierde kenmerk is de teamgeest, de samenwerking. Hierin onderscheidt de christendemocratie zich van het liberale gedachtegoed, waarin de individuele vrijheid steeds meer centraal is komen te staan. Ook voor de christendemocratie is individuele vrijheid een groot goed, maar die kan alleen goed functioneren als ieder zich ook individueel inspant voor het geheel, het gezamenlijke welzijn. Vrijheid is, anders gezegd, altijd ingebed in een gemeenschappelijke zoektocht naar het goede leven. $1+1$ is meer dan 2, dat is christendemocratische wiskunde.

Vanuit dit gedachtegoed werken wij samen aan een leefbare stad, die toekomstgericht is en voor iedereen.

INHOUD

H1. DE BASIS OP ORDE

Wonen	8
Veiligheid	13
Zorg	17
Onderwijs	22
Afval	23
Mobiliteit	24
Personeel en organisatie	27

H2. EEN TOEKOMSTGERICHTE ECONOMIE

Ondernemers stimuleren en faciliteren	30
Toekomstbestendig ondernemerschap	31
De campusontwikkeling en de kenniseconomie	32
De maakindustrie (traditionele en creatieve)	34
Het MKB en de binnenstad	34
De horeca	37
De markt	39

H3. EEN BETROKKEN SAMENLEVING

Cultuur	41
Gemeenschapshuizen en vrijwilligers	44
Sport	46
Het uitdaagrecht	49

DE BASIS OP ORDE

De gemeente is de lokale overheid die dicht bij mensen staat en verschillende taken heeft, zoals bijvoorbeeld zorg dragen voor de openbare orde en de veiligheid. Sinds 2015 is het takenpakket van de gemeente groter en complexer geworden. Door de decentralisatie van taken van het Rijk kwamen taken op het gebied van de jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en arbeidsparticipatie bij de gemeente te liggen. In 2021 kwam daar nog de Omgevingswet bij. Hierdoor heeft de gemeente nu veel meer te maken met uitvoeringsvraagstukken. Het CDA ziet dat dit gepaard gaat met de nodige uitdagingen. We zien dat de vertaalslag van beleid naar uitvoering lastig is en dat beleid soms ook niet kan worden uitgevoerd.

Daarnaast ziet het CDA een toenemende focus op het individu waardoor het plichtsbesef om zorg te dragen voor elkaar en voor de omgeving minder is geworden. Bepaalde vraagstukken worden hierdoor niet meer opgepakt door de samenleving zelf. De overheid wordt steeds meer gezien als de problemenoplosser, dit terwijl de overheid soms bang is om fouten te maken, omdat fouten vandaag de dag hard worden afgestraft in de politiek en op de sociale media. Dit resulteert in een paradox waarbij de overheid minder snel risico's durft te nemen, overmatig consultancy of adviesbureaus inhurt en nog meer regels opstelt. Het CDA ziet deze trend ook in onze eigen gemeente en wil die paradox doorbreken, zodat er meer ruimte ontstaat voor de samenleving om zelf te ondernemen.

De trend van een overheid die alles oplost, komt ook doordat de politiek soms overvraagt en lukraak moties indient. Waardoor het lijkt alsof bepaalde problemen makkelijk op te lossen zijn. Wanneer echter blijkt dat de praktijk weerbarstiger is en bepaalde zaken niet makkelijk op te lossen zijn, geeft dat een deuk in het vertrouwen dat mensen hebben in de politiek en de overheid. Zo blijkt uit onderzoek van studenten van University College Maastricht dat een groot deel van de mensen die de vorige gemeenteraadsverkiezingen in Maastricht gestemd hebben twijfelt of hun stem iets heeft veranderd. Zij ervaren dat beloften niet worden nagekomen.

Het CDA wil daarom dat de gemeente, als lokale overheid, zich meer gaat focussen op haar kerntaken. Er zijn immers voldoende uitdagingen op het gebied van wonen, veiligheid, zorg en mobiliteit. We stellen prioriteiten en dat betekent ook dat we bepaalde zaken niet benoemen. Niet omdat ze niet belangrijk zijn, maar omdat we zien

dat het takenpakket van de gemeente alleen maar verder uitdijt en het lastig blijkt om overall uitvoering aan te geven. Het CDA geeft aan de realiseren van meer geschikte en betaalbare woningen de absolute prioriteit, omdat het welzijn van mensen begint bij een goed (t)huis.

De keuze om meer te focussen op de gemeentelijke kerntaken, moet gepaard gaan met een verandering binnen de gemeentelijke organisatie. We zien dat het aantrekken van nieuwe werknemers en bepaalde expertise voor de gemeente een uitdaging is. Werken voor de overheid en daarmee dienstbaar zijn aan de samenleving verdient ons respect. Tegelijkertijd zien we dat er op bepaalde plekken in de gemeentelijke organisatie een cultuuromslag nodig is: meer naar buiten gericht, heldere keuzes makend en dienstbaar zijn aan de samenleving.

Het CDA maakt daarom duidelijke keuzes op het gebied van wonen, veiligheid, zorg, afval, de openbare ruimte en mobiliteit.

WONEN

Of het nou gaat om mentaal welzijn, een gezonde levensstijl of een goede financiële huishouding: voor velen begint dit met het hebben van een thuis. Een plek waar je op je gemak bent, waar je tot rust komt en waar je je veilig voelt. Een thuis is daarom veel meer dan het hebben van een dak boven je hoofd of het bezitten van een woning.

De woonopgave vandaag de dag is groot. In heel Nederland zien we dat starters nauwelijks nog een betaalbare woning vinden. Gezinnen die willen doorstromen lopen vast, omdat grotere woningen schaars en te duur zijn. Ouderen die kleiner en gelijkvloers willen gaan wonen, vinden in hun eigen buurt vaak geen passend alternatief. In de eigen buurt willen blijven wonen met voldoende zorg en voorzieningen nabij is voor veel ouderen logischerwijs een voorwaarde voordat ze pas gaan verhuizen. Het gevolg: de doorstroming stakt, en steeds meer mensen raken in de knel. Terwijl er veel winst te behalen is door voldoende doorstroming van ouderen op de woningmarkt.

Die landelijke problematiek zien we in Maastricht ook overall terug. Onze stad kan niet oneindig uitbreiden. We moeten binnen de bestaande stadsgrenzen bouwen en verdichten, en dat vraagt om slimme keuzes. Tegelijkertijd trekken veel jongeren weg, terwijl het aantal ouderen sterk groeit. Zodoende hebben we in Maastricht te maken met een dubbele vergrijzing. En bovenop die druk komt de aanwezigheid van een grote studentenpopulatie. Jaarlijks komen honderden studenten naar Maastricht, en ook zij hebben recht op een goed dak boven hun hoofd. Of het nou gaat om Nederlandse en internationale studenten of mbo'ers en universiteitsstudenten. Het gevolg is dat verschillende groepen – starters, gezinnen, ouderen en studenten – met elkaar concurreren op een woningmarkt die eenvoudigweg te weinig passende woningen biedt.

Daar komt bij dat onze woningvoorraad uit balans is. Het woningaanbod bestaat veelal uit grotere gezinswoningen, terwijl de grootte van huishoudens afneemt en meer mensen langere tijd alleen wonen. De vraag verschuift naar kleinere en betaalbare

huur- en koopwoningen. De sociale huur kent lange wachtlijsten, het middensegment is onderontwikkeld, en veel huizen zijn slecht geïsoleerd waardoor woonlasten onnodig hoog oplopen. Voor veel mensen wordt wonen daardoor niet alleen een kwestie van schaarste, maar ook van betaalbaarheid.

‘Verandering is echter mogelijk. Met het project Wonen achter Wonen liet het CDA eerder zien dat er creatieve oplossingen mogelijk zijn binnen de bestaande ruimte in onze stad. Ook door leegstaande gebouwen te herbestemmen, zoals we bijvoorbeeld doen in de Kerkervisie, komen we tot creatieve en werkende oplossingen. Daarmee bewezen we dat er wél ruimte is als je durft door te zetten en te vernieuwen’

Daar willen we op voortbouwen. Wij willen bouwen voor starters, gezinnen en ouderen, zodat de woningmarkt weer in beweging komt. Met gerichte aandacht en een specifieke aanpak voor de woonwagengebwoners. Wij willen studenten huisvesting bieden die past bij hun levensfase. Wij willen verduurzamen, zodat wonen betaalbaar en toekomstbestendig blijft. En wij willen investeren in groene, gemengde wijken waar mensen samenleven, elkaar ontmoeten en zich thuis voelen.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

1 VERGROTEN VAN HET AANBOD

- *Meer betaalbare huur- en koopwoningen voor starters en gezinnen:* versnellen van projecten door middel van versoepeling van regelgeving, het makkelijker maken van het verguntraject of door het beter plannen van diverse fases van het bouwtraject. Ook houden we oog voor kleinere huur- en koopwoningen
- *Slim verdichten:* bouwen binnen de stad, met behoud van leefbaarheid, groen en ruimte voor ontmoeting. Hiervoor willen we regelgeving zoals bijvoorbeeld wonen onder een kap versoepelen.
- *Projectontwikkelaars aan tafel:* zorgen voor evenwicht – niet alleen dure koop of sociale huur, maar ook voldoende middenhuur en middenkoop. Dit laatste door bijvoorbeeld te werken met financiële prikkels, zoals provinciale en landelijke subsidies.
- *Transformatie van leegstand:* leegstaande winkels, kerken en kantoren benutten voor woningen. Hiervoor willen we regelgeving versoepelen om bijvoorbeeld wonen boven winkels makkelijker te maken. Daarnaast door verguntrajecten om tot nieuwe bestemmingen te komen makkelijker in te richten.

2 SENIOREN EN DOORSTROMING

- *Levensloopbestendige woningen:* betaalbare en toegankelijke woningen in de wijk, dichtbij voorzieningen en zorg. Wanneer de markt hierin niet voldoende levert, actief als gemeente sturen. Door opdracht te geven om te

bouwen of zelf te bouwen.

- *Beweging op de markt:* Door senioren goede alternatieven te bieden, komen grotere woningen vrij voor jonge gezinnen. Dit door te werken met bijvoorbeeld doorstroommakelaars die praktisch advies en hulp bieden.
- *Samenwerking met zorginstellingen en andere partners:* Investeren in projecten waar wonen en zorg dicht bij elkaar komen. Dit door initiatieven die wonen in combinatie met zorg aanbieden beter te faciliteren, denk aan Sevagram of Holikiday.
-

3 NIEUWE WOONVORMEN EN INNOVATIE

- *Gedeeld wonen mogelijk maken:* vrienden of gelijkgestemden de kans geven samen te wonen zodat jongeren sneller de stap naar betaalbaar zelfstandig wonen kunnen maken.
- *Uitbreiden van wonen achter wonen:* Succesvolle kleinschalige oplossingen doortrekken naar nieuwe wijken.
- *Onderzoek naar sociale koop:* Door sociale koop kunnen mensen met een laag of middeninkomen een woning kopen. We willen onderzoeken of dit wenselijk en haalbaar is in Maastricht, bij teveel risico's willen we het niet doen.

4 BETAALBAARHEID EN VERDUURZAMING

- *Lagere woonlasten door verduurzaming:* Investeren in duurzame en energiebesparende maatregelen zoals isoleren, vooral in oudere wijken.
- *Energiearmoede tegengaan:* We ondersteunen bewoners actief met subsidies en regelingen. Dit heeft niet alleen betrekking op bewoners met lage inkomens maar ook middeninkomens en ondernemers.
- *Toekomstbestendig bouwen:* Webouwenduurzaamtoekomstbestendig, rekening houdend met klimaatadaptie.

5 STUDENTENHUISVESTING

- *Uitbreiding van het aanbod:* Meer studentenwoningen realiseren, in campusvorm of in kleinere initiatieven verspreid door de stad. De campus moet ook aantrekkelijk zijn om te wonen door er voorzieningen en ontmoetingsplekken te realiseren.
- *Diversiteit in woonvormen:* Studenten moeten samen kunnen wonen maar ook individueel – vereenzaming voorkomen, balans behouden. We willen ook onderzoeken of bepaalde woonvormen voor studenten van specifieke studies, zoals bijvoorbeeld geneeskunde of verpleegkunde, mogelijk zijn.
- *Evenwicht in de stad:* Studenten zijn welkom, maar hun aanwezigheid moet niet leiden tot eenzijdige straten of wijken of verdringing van andere bewoners. Het telsysteem om tot het maximum aantal studentenpanden per straat te komen, moet gewijzigd worden. Een pand met 5 of 25 kamers kan niet even zwaar meetellen. Bij langdurige overlast willen we een maatwerkgerichte aanpak per straat, door studenten en andere bewoners

met elkaar te verbinden en handhaving gericht in te zetten.

- *Meer aandacht voor MBO'ers en internationale studenten:* We willen discriminatie van MBO'ers tegengaan door de Wet goed verhuurderschap beter in te zetten. Internationale studenten willen we beter informeren over de wet- en regelgeving om oplichting door malafide pandjesbazen tegen te gaan.

6 WOONWAGENBEWONERS

- *Realiseren van meer woonwagenstandplaatsen:* Door bestaande kampjes waar mogelijk uit te breiden, denk aan Malberg. Door een aantal nieuwe gebieden aan te wijzen waar nieuwe kampjes ontwikkeld kunnen worden, denk aan grond langs de Rijksweg.
- *Herontwikkelen van de Karosseer:* De Karosseer herontwikkelen tot een 'gewone' woonbuurt door niet langer bedrijvigheid bij een standplaats te eisen. Samen met de bewoners van de Karosseer tot een plan voor herontwikkeling te komen.
- *Vergunningsvrij bijbouwen van een familie- of mantelzorgwoning op eigen erf:* Een gelijk speelveld voor woonwagenbewoners.
- *Koopmogelijkheden realiseren:* Woonwagenbewoners de mogelijkheid geven om naast de Karosseer ook op enkele andere locaties in de stad grond te kunnen kopen en zelf te kunnen ontwikkelen.

7 GEMENGDE EN GROENE WIJKEN

- *Sterke buurten:* Zorgen voor een gezonde mix van sociale huur, middenhuur en koop. Diversiteit in buurten bevordert de leefbaarheid en gaat segregatie tussen inwoners tegen.
- *Groene wijken:* Investeren in bomen, parken en biodiversiteit – zodat de stad leefbaar en gezond blijft.
- *Ruimte voor ontmoeting:* Voorzieningen en ontmoetingsplekken die buurten tot gemeenschappen maken.

8 REGIONALE SAMENWERKING

- *Met omliggende gemeenten:* Gezamenlijke afspraken maken zodat de druk op de woningmarkt eerlijk verdeeld wordt. Maastricht kent veel sociale huur in vergelijking met omliggende gemeente, terwijl we de vraag niet kunnen bijbenen. Idem voor de huisvesting van asielzoekers.
- *Met de provincie:* Sneller bouwen door gezamenlijke regie en steun vanuit Limburg. Actieve lobby vanuit de provincie voor meer Rijksgelden.
- *Aanpak van leegstand in de regio:* Leegstaande panden in de regio slim benutten voor wonen of gemengd gebruik. Denk aan de huisvesting van studenten.

EEN HELDER MONUMENTENBELEID

Maastricht is de 2^e monumentenstad van Nederland, met maar liefst 1660 Rijksmonumenten en 3500 gemeentelijke monumenten. Deze monumenten bepalen ons stadsgezicht en zijn onderdeel van de Maastrichtse identiteit. Ze zijn een verbinding met het heden naar het verleden. Het leefbaar houden van deze monumenten staat onder druk. De energietransitie en de stijgende energieprijzen vragen om verduurzamingsmaatregelen en de wooncrisis vraagt om de bestaande ruimte beter te benutten. Verduurzaming en het realiseren van meer woningen kan goed samengaan met respectvol behoud van monumenten. Daarvoor is wel een soepel monumentenbeleid nodig.

Het CDA heeft laten zien dat dit kan door drie versoepelingen door te voeren: het kunnen aanbrengen van zonnepanelen op beiden zijden van het dak, meer opties voor kwalitatief goed en betaalbaar isoleren en niet zichtbare monumentale onderdelen met een ondergeschikt karakter (bv. een moerbalk) moeten kunnen sneuvelen als dat ten gunste gaat van woonruimte. Het CDA wil hierop verder bouwen en ook versoepelingen doorvoeren die betrekking hebben op glas, kozijnen en dakkapellen. Een belangrijk aspect is dat aanvragers binnen een redelijke termijn weten waar zij aan toe zijn. De doorlooptijden van een vergunningsaanvraag met betrekking tot monumenten zijn nu te lang. Het is voor een aanvrager niet altijd helder hoe verschillende belangen tegen elkaar gewogen worden. De monumentenrichtlijn moet hierop verscherpt worden zodat aanvragers weten waar zij aan toe zijn.

Een monument onderhouden of toekomstbestendig maken kost enorm veel geld én tijd. Het onderhoud vergt dure, gespecialiseerde materialen en vaklui. We zien dat zowel niet-gemeentelijk eigendom als gemeentelijk eigendom staat te verslonzen. Het CDA wil daarom een gemeentelijk monumenteninvesteringsfonds oprichten, dat niet alleen investeert in gemeentelijk vastgoed maar ook in niet gemeentelijk vastgoed. Daarmee investeren we in het behoud van de cultuurhistorische waarde van onze stad, in een leefbare omgeving en in het economisch aantrekkelijk maken van gebouwen.

Toeristenbelasting kan de financier zijn van dit monumenteninvesteringsfonds. De toeristenbelasting, kan geheel of gedeeltelijk, ten goede komen aan dit fonds. Op die manier geven de vele toeristen die genieten van onze stad, in het bijzonder van het cultureel erfgoed, iets terug aan het onderhoud van de stad. De gemeente kan zelf een financiële bijdrage doen door een specifieke bestemmingsreserve op te bouwen en hier jaarlijks een bepaald percentage van een begrotingsoverschot in te laten opnemen.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- Een versoepeling van het monumentenbeleid dat samen gaat met respectvol behoud van monumenten.
- De doorlooptijden van een vergunningsaanvraag die betrekking hebben op een monument versnellen.
- De monumentenrichtlijn aanscherpen op het gebied van de verschillende belangen die mee kunnen spelen en hoe die gewogen (kunnen) worden.
- Een gemeentelijk monumentenfonds voor het onderhoud van gemeentelijk en niet-gemeentelijk monumentaal vastgoed.

VEILIGHEID

Het CDA staat voor veilige en leefbare buurten en wijken. Maastricht is over het algemeen een veilige stad en dat wordt door de meeste inwoners gelukkig ook zo ervaren, maar er zijn meerdere ontwikkelingen die de veiligheid en de leefbaarheid van onze buurten (kunnen) aantasten. Het CDA wil hier hard tegen optreden en geeft daarom prioriteit aan de volgende punten.

TEAM HANDHAVEN

Team handhaven is geoptimaliseerd: er zijn nieuwe mensen geworven en de openstaande vacatures zijn voor een groot deel opgevuld. Het ziekteverzuim is nog steeds hoog, waardoor de druk op de rest van het team toeneemt. We moeten daarom nieuwe handhavers blijven werven om aan alle taken te kunnen voldoen.

Om de druk op handhaving te doen afnemen, stellen wij de inzet van vrijwilligers voor: stadsreservisten. Enthousiaste vrijwilligers die na een korte opleiding handhavers ondersteunen en ontlasten in hun toezichthoudende taken, zoals het aanspreken en voorkomen van (kleine) overtredingen en levensreddend werk bij noodsituaties. De daadwerkelijke handhaving en sanctionering blijft bij de gekwalificeerde BOA's. Er loopt nu in samenwerking met de politie een proef. Het CDA wil deze proef omzetten naar structureel beleid, zodat er een vrijwilligersbrigade voor heel de stad ontstaat. We beseffen dat dat een proces van de lange adem is, maar het CDA gelooft erin dat goed voorbeeld doet volgen. Dit bevordert de sociale cohesie in buurten en leidt tot meer verantwoordelijkheidsgevoel voor de eigen leefomgeving.

Het CDA wil ook het meldingssysteem van handhaving verbeteren. Soms krijgen inwoners pas na enkele weken een terugkoppeling die kortaf is. Hierdoor is het voor inwoners niet duidelijk wat er met de melding is gebeurd. Het CDA wil daarom de inrichting van het meldingssysteem beter laten aansluiten op de organisatie van team handhaven. Hiervoor willen we ook de backoffice optimaliseren.

Handhaving, dat onder het gezag van de gemeente valt, werkt uiteraard nauw samen met de politie. De politiecapaciteit in Maastricht en de regio is te weinig, zeker in vergelijking met de Randstad. Terwijl Maastricht en de regio veel te maken hebben met grensoverstijgende criminaliteit. Het CDA blijft zich daarom inzetten voor meer politiecapaciteit in de regio, door de regionale lobby hiervoor sterk te houden en het op de agenda te laten zetten in Den Haag door onze Tweede Kamerfractie.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- We blijven nieuwe handhavers werven om het team handhaven te versterken.
- We werken aan een enthousiaste brigade van vrijwilligers (stadsreservisten/vrijwillige politie) om team handhaven te ontlasten en de sociale cohesie in buurten te bevorderen
- Een snellere en duidelijke terugkoppeling van meldingen aan inwoners.

- De regionale lobby voor meer politiecapaciteit sterk houden en het onderwerp op de agenda laten zetten in Den Haag.

DE AANPAK TEGEN HUISELIJK GEWELD EN FEMICIDE

Slachtoffers van huiselijk geweld moeten snel en adequaat geholpen kunnen worden, zodat er weer toekomstperspectief ontstaat en zij voorgoed uit de gevaarlijke situatie kunnen komen. Daarom pleit het CDA voor wat genoemd wordt de Oranje-Huis aanpak: open, zichtbaar en toekomstgericht. Die aanpak combineert opvang van slachtoffers van huiselijk geweld en hun kinderen in een open, maar veilige setting met systeemgerichte hulp aan het hele gezin. Er wordt gewerkt aan veiligheid, herstel en het duurzaam stoppen van het geweld. Uit onderzoek blijkt dat 50% van de vrouwen die in een Oranje Huis terecht zijn gekomen na anderhalf jaar geen partnergeweld meer ervaren. Evaluaties onder medewerkers laten zien dat zij de Oranje-Huis aanpak uitvoerbaar vinden en achter de systeemgerichte aanpak staan.

Uit het Verdrag van Istanbul, dat gaat over het voorkomen en bestrijden van het geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, volgt een plicht om een bepaalde hoeveelheid opvangplekken per aantal inwoners in de regio te hebben. Onze regio Zuid-Limburg voldoet hier momenteel niet aan. Het CDA wil dat we samen met de andere Zuid-Limburgse gemeenten hiermee aan de slag gaan, zodat slachtoffers van huiselijk geweld op tijd geholpen kunnen worden en erger leed voorkomen kan worden.

De keten die zich bezig houdt met het bestrijden van huiselijk geweld is te complex. Er blijft teveel geld bij gemeenten hangen, terwijl uitvoerders in aanbestedingen financieel scherp worden gesteld. De Raad van Europa heeft recent een rapport uitgebracht waarin de knelpunten in de keten worden benoemd en waarin Nederland op de vingers wordt getikt. Het CDA wil daarom dat we in Maastricht ook werken aan het versimpelen van de keten en dat de financiële middelen zoveel mogelijk worden ingezet voor de daadwerkelijke opvang.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- We willen gaan werken met de Oranje Huis-aanpak, een aanpak die opvang van slachtoffers van huiselijk geweld en hun kinderen combineert met systeemgerichte hulp voor het hele gezin in een open, veilige setting. Om huiselijk geweld voor eens en altijd een halt toe te roepen.
- We willen meer opvangplekken realiseren in de regio Zuid-Limburg.
- Het versimpelen van de keten zodat de financiële middelen zoveel mogelijk naar de uitvoering en dus de daadwerkelijke opvang gaan.

VERKEERSVEILIGHEID

Het CDA wil de verkeersveiligheid in de buurten verbeteren. De laatste jaren is het aantal verkeersongelukken namelijk toegenomen. We hebben meermaals aandacht gevraagd voor de verkeersveiligheid in bepaalde buurten, bijvoorbeeld voor de

verkeersveiligheid van de Bosscherweg in Boschpoort en de Lage Kanaaldijk in Sint Pieter. Het duurt soms jaren eer er een oplossing geboden wordt, omdat de gemeente vaak pas een structurele oplossing kan bieden als de desbetreffende weg voor groot onderhoud aan de beurt is. Het CDA vindt echter dat er in de tussentijd al tijdelijke maatregelen getroffen kunnen worden om de verkeersveiligheid te verbeteren. Denk bijvoorbeeld aan betere bebording of tijdelijke verkeersdrempels. De gemeente is daar nu vaak terughoudend in en wijst concrete voorstellen van buurtbewoners af op basis van algemene richtlijnen. Het CDA wil meer maatwerk toepassen in samenwerking met de buurt en werken met tijdelijke maatregelen, totdat de desbetreffende weg aan de beurt is voor groot onderhoud.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- We willen de verkeersveiligheid verbeteren door straten veiliger en beter in te richten. Dit willen we niet alleen doen wanneer straten voor groot onderhoud ontstaan (dat is immers maar één keer in de zoveel jaren), maar ook door tussentijdse maatregelen te nemen, zoals tijdelijke verkeersdrempels.

CYBERVEILIGHEID

Door de steeds verdergaande digitalisering van de samenleving worden meer mensen online opgelicht. Met name bepaalde groepen zoals senioren of mensen die niet goed digitaal vaardig zijn, worden daar het slachtoffer van. Het kan drastische gevolgen hebben op de levens van mensen, zowel mentaal als financieel. Het CDA wil daarom de workshops en cursussen, die op dit moment in de bibliotheek worden aangeboden, een aantal keren per jaar in meerdere buurten aanbieden. De gemeenschapshuizen lijken ons daar bij uitstek een geschikte locatie voor. Op die manier willen we het makkelijker maken voor mensen om zo'n cursus te volgen en digitaal weerbaar te worden.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- De cursussen om digitaal weerbaar te worden, willen we op meerdere momenten in het jaar op meerdere plekken in de stad aanbieden.

OVERLAST DOOR HANGJONGEREN

In veel buurten is er overlast door hangjongeren. De burgemeester en de politie hebben handhavend opgetreden en een groot deel van de jongeren is nu in beeld bij justitie. Het CDA ziet vooral kansen aan de voorkant, dus preventief. Wij geloven niet dat al deze jongeren kwaadwillend zijn. We ontvangen twee signalen: de vraag vanuit buurten voor een jongerenwerker en de vraag vanuit jongeren voor meer plekken om elkaar te ontmoeten. Een jongerenwerker spreekt jongeren aan op hun gedrag, biedt

een luisterend oor en is de schakel tussen school, instanties en thuis. Het CDA wil dat jongerenwerkers weer zichtbaar zijn in de buurten. Om meer ontmoetingsplekken te creëren voor jongeren willen we de jeugdsoos stimuleren. Een jeugdsoos is een veilige plek voor jongeren, waar ook eventueel begeleiding is van Trajekt. Nu krijgen alleen de buurten die als kwetsbaar gelabeld zijn een jeugdsoos. Dat betekent dat de buurt gemiddeld genomen laag scoort op de sociaaleconomische ladder. Problemen kunnen zich echter bij alle jongeren voordoen, ook bij jongeren uit een sociaaleconomische goede buurt. Het CDA wil daarom dat meerdere buurten een jeugdsoos krijgen, eventueel gehuisvest in de gemeenschapshuizen.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- Een jongerenwerker in meerdere buurten die zichtbaar is op straat.
- Een jeugdsoos in meerdere buurten, eventueel in samenwerking met Trajekt en de gemeenschapshuizen.

ONDERMIJNING DOOR GEORGANISEERDE CRIMINALITEIT

Ondermijning, wanneer de illegale wereld zich vermengt met de legale wereld, roept meestal het beeld op van drugscriminaliteit die een bepaald type winkel in het leven roept om geld wit te wassen. We zien de laatste jaren echter in heel Nederland dat ondermijning haar weg in de zorgsector heeft gevonden. Het RIEC (Regionaal Informatie- en Expertise Centrum), een samenwerkingsverband van verschillende overheidsinstanties dat georganiseerde criminaliteit bestrijdt, geeft aan dat zorgondermijning in Limburg een grote omvang kent. Criminelen maken daarvoor gebruik van de meest kwetsbaren in onze samenleving. Het CDA wil de kwetsbaren in onze samenleving beschermen tegen dit soort criminelen. Onze gemeente heeft al een team ondermijning, maar dat focust zich vanwege de beperkte capaciteit nog te weinig op zorgondermijning. Daarnaast ontbreekt een centrale samenwerking, ook omdat er verschillen zijn in beleid en regelgeving tussen de gemeenten.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- We willen een regionale aanpak om ondermijning in de zorg te voorkomen, team ondermijning moet eventueel hiervoor uitgebreid worden.
- We willen onderzoeken of het toezicht op zorgaanbieders regionaal ingekleed kan worden.

HOOGWATERVEILIGHEID

Maastricht wordt op diverse plekken bedreigd door hoogwateroverlast, met name in het centrum van de stad waar de Maas zich door een flessenhals wringt. Deze vernauwing zorgt voor een verhoogde watersnelheid, wat niet alleen risico's oplevert voor overstromingen, maar ook voor de veiligheid van de scheepvaart. De

recente waterstanden en stroomsnelheden tonen aan dat de huidige infrastructuur niet toekomstbestendig is in het licht van klimaatverandering en extremere neerslagpatronen. Het CDA pleit daarom voor een samenhangende aanpak die de waterveiligheid vergroot, de doorstroming van de Maas verbetert en de stad voorbereidt op toekomstige hoogwatersituaties.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- Verruimen van de Maas bij Bosscherveld en Franciscus Romanusweg. Door de Maas op strategische plekken te verbreden, ontstaat meer ruimte voor waterafvoer bij piekbelasting. Dit voorkomt dat het water zich opstuwt richting het centrum.
- Aanleg van hoogwatergeulen en verlaging van uiterwaarden, voor extra opvangcapaciteit en verlagen van de druk op bestaande dijken en kades.
- Bescherming van de scheepvaart, door het verbeteren van de vaarwegstructuur en het verwijderen van obstakels. Een betere informatievoorziening aan schippers over actuele waterstanden en stromingen.
- Lokale waterveiligheid en burgerparticipatie. Meer subsidies beschikbaar stellen voor woningaanpassingen in risicogebieden, zoals waterdichte kelderluiken.
- Het afkoppelen van hemelwater van het riool stimuleren, evenals de aanleg van groene buffers en wadi's.

ZORG

Het CDA streeft naar goede zorg voor iedere Maastrichtenaar. Zorg die laagdrempelig, toegankelijk, betaalbaar en van goede kwaliteit is. We zien in Maastricht een duidelijke kloof ontstaan: tussen academisch en praktisch geschoolden, tussen verschillende buurten en tussen mensen die makkelijk kunnen rondkomen en mensen die iedere maand de touwtjes aan elkaar moeten knopen. Dat heeft haar weerslag op de fysieke en mentale gezondheid en het welzijn van mensen. Het dichten van de kloof heeft onze prioriteit. Zodat iedere Maastrichtenaar een goed leven kan leiden en zich onderdeel weet van de samenleving.

ARMOEDE BESTRIJDEN EN VOORKOMEN

Maastricht kent ongeveer 5520 inwoners die onder de armoedegrens leven. Armoede eist een zware tol van mensen. Er zijn verschillende vormen van armoede en dat vraagt om verschillende vormen van hulp. Maastricht wordt gekenmerkt door gezinnen die in langdurige armoede verkeren, waarbij armoede van generatie op generatie overgaat. Het CDA wil deze vicieuze cirkel doorbreken door te blijven werken met de doorbraakmethode. Dat is één regisseur die één aanpak opstelt. Op die manier kan de wirwar aan hulpverlening en de bureaucratie doorbroken worden. We willen kinderen zoveel mogelijk kansen bieden om zich te ontwikkelen. Dit door op het gebied van sport, cultuur en (muziek)onderwijs in de kosten te voorzien, door Stichting Leergeld of door

gerichte projecten en hulpverlening op school aan te bieden. Denk bijvoorbeeld aan de samenwerking tussen scholen en verenigingen om kinderen muziekonderwijs te bieden.

We willen experimenteren met het afkopen van schulden, in navolging van andere gemeenten zoals Roermond en Arnhem. Problematische schulden van geselecteerde gezinnen worden dan afgekocht, om niet alleen de ouders maar vooral ook de kinderen toekomstperspectief te bieden. Al klinkt deze maatregel in eerste instantie niet rechtvaardig, toch ligt er naast het morele argument ook een zakelijk argument. Op dit moment besteden we namelijk ontzettend veel geld aan de wirwar van hulpverlening en ondersteunende maatregelen. We kunnen op deze manier dus ook gemeenschapsgeld besparen. Uiteraard gaat dit experiment gepaard met het bieden van intensieve begeleiding aan mensen zodat zij voorgoed uit de armoede blijven. Dit experiment kan immers alleen slagen als gezinnen niet steeds terugvallen in armoede.

Maastricht kampt ook met stille armoede. Stille armoede betreft vaak mensen met een baan, maar die alsnog financieel kwetsbaar zijn. Een kleine tegenslag kan leiden tot grote schulden en zoek je hulp dan zie je vaak door de bomen het bos niet meer. Een kapotte wasmachine, een onverwachte reparatie en voor je het weet heb je in het einde van je geld een stuk maand over. Deze groep komt voor veel regelingen niet in aanmerking. We moeten voorkomen dat deze vorm van armoede leidt tot problematische schulden en structurele armoede. Het CDA wil dat doen door het sociaal leenfonds meer onder de aandacht te brengen van inwoners, door kleine betalingsachterstanden te signaleren en hierop adequaat te reageren. De Wet Vroegsignalering Schulden biedt die mogelijkheid nu al, maar veel mensen reageren niet op de gemeente.

Het CDA wil in samenwerking met het maatschappelijk middenveld meer mensen bereiken. Het maatschappelijk middenveld, denk aan de Vincentiusvereniging, de Quiets Community of Kannunik Salden, staat namelijk al in contact met inwoners, terwijl de overheid vaak geschuwd wordt. Daarvoor zullen we ook een lobby naar het Rijk moeten starten om de AVG-wetgeving (algemene verordening gegevensbescherming) aan te passen.

Het CDA gelooft in de kracht van de samenleving en de kracht om zelf zaken op te lossen. Maastricht staat van oudsher bekend om haar charitas. Het maatschappelijk middenveld, denk aan de Rotary en Kannunik Salden, helpen vandaag de dag gezinnen gericht uit de armoede. Zij werken vaak effectiever en efficiënter dan de gemeente, omdat zij mensen beter kunnen bereiken en begeleiden en omdat zij niet met veel bureaucratie te maken hebben. Het CDA wil dat de gemeente op vaste momenten in gesprek treedt met het maatschappelijk middenveld. Om van elkaar te leren en werk niet dubbelop te doen, maar vooral om alle initiatieven rondom armoede die Maastricht rijk is, in contact met elkaar te brengen en te versterken.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- Gezinnen in langdurige armoede toekomstperspectief bieden door te blijven werken met één gerichte aanpak en één aanspreekpunt.

- Kinderen in armoede zoveel mogelijk kansen bieden om zich te ontwikkelen, op het gebied van sport, cultuur en (muziek)onderwijs.
- We willen experimenteren met het afkopen van problematische schulden. Om gezinnen met kinderen toekomstperspectief te bieden, maar ook om te zien of de gemeente op die manier kosten kan besparen.
- We willen het sociaal leenfonds meer onder de aandacht brengen bij inwoners, om kleine schulden niet problematisch te laten worden.
- We willen meer inwoners met schulden bereiken door samen te werken met het maatschappelijk middenveld.
- We willen structureel overleg met de gemeente en het maatschappelijk middenveld om van elkaar te leren en het netwerk van initiatieven die armoede bestrijden te versterken.
- Dak- en thuisloosheid willen we zoveel als mogelijk voorkomen door te werken met maatwerkgerichte aanpakken middels Housing First, Skaeve Huse en Bemoeizorg.

FYSIEKE EN MENTALE WELZIJN VAN JONGEREN

Kinderen en jongeren moeten gezond en veilig kunnen opgroeien. Maastricht krijgt 1 op de 6 jongeren jeugdzorg, daarbij gaat het voor een groot deel om lichte zorgvragen. Dat is een zorgwekkende ontwikkeling. De marktwerking in de jeugdzorg heeft ervoor gezorgd dat de markt overspoeld wordt door zorgaanbieders die een lucratieve broodwinning zien in de lichte jeugdzorg: aanbod creëert echter ook vraag. Bovendien zijn de gehanteerde tarieven namelijk vaak te hoog voor lichte zorgvragen. Dit alles leidt niet alleen tot meer aanvragen voor de lichte zorg, maar ook dat het aanbod en de middelen voor de complexe zorg daardoor in de knel komt. Het CDA wil door een goed voorzieningenniveau in iedere buurt, denk daarbij aan de jeugdsoos, het gemeenschapshuis of de praktijkondersteuner, ervoor zorgen dat een jongere of ouder altijd een mogelijk vangnet dichtbij heeft. Jongeren en ouders moeten op een laagdrempelige manier geholpen worden door de gemeente. Door het gesprek aan te gaan en te kijken hoe iemand het beste geholpen wordt: dat hoeft dus niet automatisch te leiden tot een indicatie binnen jeugdzorg.

Jongeren die 18 worden, mogen niet tussen wal en schip vallen. Het CDA wil een warme overdracht naar volwassenheid en begeleiding naar zelfstandigheid. We zien ook dat veel jongvolwassenen, o.a. de studenten, kampen met prestatiedruk. We willen daarom meer gaan investeren in At Ease. Een organisatie waar jongeren tussen de 12 en 25 jaar een luisterend oor geboden krijgen, dat kan op fysieke en digitale wijze.

De problemen binnen de jeugdzorg, met name bij de grote jeugdzorgaanbieder Xonar, hebben de afgelopen jaren tot een crisis geleid. Het CDA heeft daarin bestuurlijke verantwoordelijkheid genomen. De rust binnen jeugdzorg is daarmee voor nu hersteld. Maar het CDA trekt wel lessen uit de afgelopen jaren en wij zien twee verbeterpunten. Allereerst moet de ambtelijke organisatie, die zich bezig houdt met de aanbesteding van zorgaanbieders, over meer praktijkkennis beschikken. Het kan niet zo zijn dat er zorgaanbieders door aanbestedingen komen als zij vervolgens aangeven toch niet alle zorg te kunnen leveren. Daarnaast zijn kleine zorgaanbieders

buiten de boot gevallen, terwijl zij in de praktijk noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld om over voldoende pleegbedden te kunnen beschikken. Als tweede verbeterpunt willen wij dat de inrichting van het jeugdzorgsysteem landelijk wordt aangepast. Het CDA is van mening dat de politiek niet (financieel) verantwoordelijk kan worden gesteld voor problemen bij jeugdzorgaanbieders, als zij weinig tot geen invloed kan uitoefenen op de bedrijfsvoering of een plan van aanpak. We willen daarom een regionale lobby starten om het systeem landelijk te wijzigen, zodat de gemeente meer regie kan voeren en niet afhankelijk is van bijvoorbeeld de jeugdautoriteit.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- Investeren in voldoende voorzieningen in iedere buurt zodat jongeren en gezinnen altijd een vangnet dichtbij hebben, zoals de jeugdsoos, het gemeenschapshuis of de praktijkondersteuner.
- Gezinnen en jongeren de ondersteuning bieden die nodig is om de problemen aan te pakken, door hiervoor lokale teams in te richten.
- Jongeren van 16,5 jaar voorbereiden op leven en wonen na jeugdzorg. De overgang van jeugdhulp en WMO daarom versoepelen.
- Een financiële impuls voor de organisatie At Ease, zodat zij meer jongeren, studenten en andere jongvolwassenen een luisterend oor kan bieden.
- De aanbesteding van jeugdzorgaanbieders te verbeteren door deze beter aan te laten sluiten aan de praktijk. Daarvoor moet de praktijkkennis binnen de ambtelijke organisatie vergroot worden.
- Een regionale lobby starten om het jeugdzorgsysteem te wijzigen zodat de gemeente meer regie kan nemen bij een eventueel faillissement van een jeugdzorgaanbieder of ander soort problemen.

MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Als iemand niet zelf of met hulp van zijn netwerk mee kan doen in de samenleving of zelfredzaam kan zijn, moet de gemeente ondersteuning bieden. We zien door personeelstekorten dat bepaalde ondersteuning niet geboden kan worden en dat er lange wachttijden zijn. Zo is de wachttijd voor de huishoudelijke hulp nog steeds groot en in de zomermaanden zitten inwoners vaak een aantal weken zelfs zonder huishoudelijke hulp. Het CDA wil een offensief starten om mensen in een uitkering met goede begeleiding naar een baan in de thuiszorg helpen. We willen voorkomen dat mensen in de zomer wekenlang zonder huishoudelijke hulp zitten, door in de zomer iedereen een beperkt aantal uren te geven die nodig zijn voor de basistaken in het huishouden. We willen hierover het gesprek aangaan met de thuiszorgorganisaties.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- We willen een offensief starten om mensen in een uitkering te begeleiden naar een baan in de thuiszorg.
- Een beperkt aantal uren aan huishoudelijke hulp in de zomermaanden aanbieden om aan de basistaken in het huishouden te voldoen, zodat iedere inwoner met recht op huishoudelijke hulp ook in de zomermaanden hulp ontvangt.

MEE BLIJVEN DOEN

Geen enkele Maastrichtenaar hoeft aan de kant te blijven staan. Iedereen is waardevol en beschikt over talenten. Het CDA wil dat mensen die écht niet kunnen werken geen wantrouwen vanuit de gemeente hoeven te ervaren, maar we willen mensen die dat wel kunnen zoveel mogelijks stimuleren en begeleiden naar een baan. Een uitkering moet vooral een sociaal vangnet zijn, maar geen hangmat worden. Het MTB blijft wat betreft het CDA daar een waardevolle bijdrage in leveren, met name voor mensen met een arbeidshandicap. Het CDA wil dat er voor deze groep passend werk blijft bestaan en dat zij rust kunnen ervaren in hun werk doordat de juiste begeleiding geboden wordt. Het CDA wil ook met nieuwe initiatieven aan de slag gaan. Organisaties zoals Vidar bieden mensen op een laagdrempelige manier werk aan in hun eigen buurt. Het gaat om mensen die moeite hebben met het vinden van werk, maar die wel graag aan de slag willen. Deze mensen kunnen buurtbewoners, die een extra steuntje in de rug nodig hebben, helpen met diverse klusjes zoals tuinwerkzaamheden. Maar ze kunnen ook lokale verenigingen of instanties helpen. Op deze manier worden mensen niet alleen langzaam naar vast werk toe begeleidt, maar helpen ze ook mee om de leefbaarheid in de buurt te bevorderen.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- Mensen met een arbeidshandicap moeten de mogelijkheid hebben tot passend werk, daarvoor moet de kennis en de organisatiestructuur van het MTB behouden blijven.
- Mensen begeleiden naar vast werk door ze op een laagdrempelige manier werkzaamheden in de buurt te laten verrichten.

ONDERWIJS

Maastricht kan met recht gezien worden als een onderwijsstad gezien de vele onderwijsinstellingen die de stad telt. Naast scholen voor primair en voortgezet onderwijs is in Maastricht ook het Vista College gevestigd dat een aanbod van met name MBO opleidingen verzorgt, beschikt de stad over vestingen van de Hogeschool Zuyd met vooral kunstopleidingen en biedt de Universiteit Maastricht een scala aan academische studies die gevolgd kunnen worden. Het aantal leerlingen in po en vo en de studenten van de genoemde opleidingen die in Maastricht wonen, vormen samen meer dan 30.000 inwoners van onze stad. Zij hebben allemaal belang bij een goede kwaliteit van onderwijs en die van de onderwijsvoorzieningen.

Goed onderwijs is een voorwaarde voor zowel een sociale als een vitale stad. In onze wereld die nu razendsnel verandert en draait om meer kennis en informatie, leren we elke dag bij en moeten dat ook doen. Kennis, vakmanschap en vaardigheden zijn immers de basis om goed mee te kunnen doen in onze samenleving en om je talenten volop te benutten, maar zijn ook noodzakelijk om een goede economie en werkgelegenheid in stand te houden.

Hoewel de effecten en resultaten van het onderwijs van grote invloed zijn op de

maatschappij en de lokale gemeenschap, heeft de gemeente toch maar beperkte wettelijke taken op het gebied van onderwijs.

Een belangrijke wettelijke taak vormt de huisvesting van het primair- en voortgezet onderwijs. Met steun van het CDA zijn daarvoor de integrale huisvestingsplannen vastgesteld die zullen leiden tot een eigentijdse en onderwijskundig passende huisvesting van onze scholen. Bij het IHP van het VO heeft het CDA bijzondere aandacht gevraagd voor de positie van het St. Maartenscollege dat in dat kader naar Maastricht West verhuist. Het CDA zal de komende jaren gerichte aandacht schenken aan de omvang en levensvatbaarheid van het St. Maartenscollege op de nieuwe locatie.

Een speerpunt van onderwijsbeleid in Maastricht vormt de kansengelijkheid en het tegengaan van onderwijsachterstanden, waarvoor ook wettelijke taken zijn vastgelegd. Een belangrijke wettelijke taak is voor de gemeente weggelegd voor het onderwijsachterstandenbeleid en de Voor- en Vroegschoolse Educatie. De eerste levensjaren zijn immers cruciaal in de ontwikkeling van kinderen op het gebied van taal, cognitie, sociaal-emotionele ontwikkeling en motoriek. In die levensfase kunnen achterstanden worden opgelopen die in de basisschoolperiode moeilijk ingelopen kunnen worden. Daarom is het van belang dat alles op alles wordt gezet om zoveel mogelijk van de doelgroep peuters en kleuters te laten deelnemen aan de Voor- en Vroegschoolse Educatie. Hoewel de huidige deelname hoog is, wordt toch nog één achtste van die kinderen niet bereikt met VVE.

Achterstanden ontstaan ook door het niet volgen van onderwijs en het voortijdig schoolverlaten. De gemeente heeft daarbij de wettelijke taak om ongeoorloofd schoolverzuim te bestrijden en langdurig thuiszittende leerlingen weer naar een school te begeleiden. We vinden dat in samenwerking met de scholen alles gedaan moet worden om het ongeoorloofde verzuim zoveel mogelijk terug te dringen en dat met een gerichte aanpak ook voortijdig schoolverlaten zoveel mogelijk wordt tegengegaan.

Schaduwonderwijs is een toenemende trend die de kansengelijkheid in het onderwijs vergroot. Met schaduwonderwijs wordt bedoeld de door de ouders bekostigde begeleiding en ondersteuning van leerlingen, dit als aanvulling op het reguliere aanbod. Vormen van huiswerkbegeleiding, bijlessen en examentraining vallen hieronder, maar zijn alleen toegankelijk voor leerlingen waarvan de ouders dit ook kunnen betalen. We willen dat de gemeente in overleg met LVO nagaat wat de mogelijkheden zijn om buiten de lesuren in een deel van de schoolgebouwen huiswerkbegeleiding en/of bijlessen te organiseren die verzorgd kunnen worden door gepensioneerde leraren, leerlingen uit de bovenbouw die goed zijn in een vak en leerlingen uit de onderbouw van het VO daarmee helpen en leerlingen uit de bovenbouw van het VO door studenten van de Universiteit.

Een belangrijke rol van de gemeente die zojuist al in beeld kwam, vormt de overleg- en regierol. De gemeente dient ervoor te zorgen dat tussen schoolbesturen, grote onderwijsinstellingen en gemeente sprake is van samenwerking, dialoog en partnership.

In al die overleggen dient de gemeente met name ook oog te houden voor de feitelijke onderwijskwaliteit van scholen en onderwijsinstellingen. Dit zal in de visie van het CDA

proactief dienen te gebeuren, waarbij schoolbesturen bijvoorbeeld aangesproken worden op een mogelijk sterk achterblijvende kwaliteit van de onder hun gezag vallende scholen. De eerdere problemen bij het VMBO Maastricht lieten zien dat voor de gemeente een dergelijke rol weggelegd kan zijn.

WAT WIL HET CDA CONCREET

- De ontwikkelingen in de uitvoering van het IHP VO goed volgen, met name wat betreft de levensvatbaarheid van het St. Maartenscollege en de problemen die dat mogelijk oplevert voor de kwaliteit van het onderwijs.
- De aanpak van de Voor- en Vroegschoolse Educatie doorzetten met als doel dat zo maximaal mogelijk de betreffende doelgroep peuters en kleuters wordt bereikt.
- Er gericht wordt gewerkt aan een aanpak waarmee ongeoorloofd schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten zoveel mogelijk wordt teruggedrongen.
- Dat er overleg plaatsvindt tussen Gemeente en LVO om te zorgen dat de toenemende kans ongelijkheid die ontstaat door schaduwonderwijs wordt verminderd door een onderzoek te doen naar de mogelijkheden om voor leerlingen wier ouders geen schaduwonderwijs kunnen bekostigen toch huiswerkbegeleiding en/of bijlessen te realiseren.
- Dat de gemeente haar overleg- en regierol zoveel als kan ook proactief invult.

AFVAL

Het CDA hanteert het uitgangspunt *'de vervuiler betaalt'* omdat dit het meest rechtvaardig is. Hiermee willen we mensen ook stimuleren hun afval zo goed mogelijk te scheiden, zodat we zoveel mogelijk afvalstromen kunnen recycleren. Het huidige beleid is hier ook op ingericht. We zien dat het goed scheiden van afval voor mensen die klein(er) wonen niet altijd even makkelijk is. Het CDA wil daarom het huidige gemeentelijk afvalbeleid grotendeels voorzetten met een aantal kleine aanpassingen.

Het illegaal dumpen van afval, meestal bij milieuperrons maar ook op andere plekken in de stad, blijft een probleem. Het tast de leefbaarheid in de buurten en de wijken enorm aan. Het CDA vindt niet dat we milieuperrons dan maar moeten weghalen omdat de overlast zo ernstig is. Op die manier worden de vele inwoners die wel op een fatsoenlijke wijze hun afval wegbrengen de dupe van het relatief kleine deel inwoners die dat niet doet. We willen daarom hard optreden tegen deze vervuilers. In navolging van de gemeente Heerlen willen we camera's gaan inzetten om de vervuilers te traceren en te beboeten. Het CDA wil hiervoor twee extra BOA's aanstellen

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- Voldoende milieuperrons of ondergrondse containers in de historische binnenstad en rondom flatgebouwen.
- We willen een grootschalige actie om illegale dumpingen tegen te gaan en vervuilers traceren en te beboeten, door het inzetten van camera's en extra BOA's.

MOBILITEIT

Bereikbaarheid is een basisrecht volgens het CDA. Iedere inwoner moet zich goed kunnen verplaatsen door de stad en belangrijke voorzieningen zoals het ziekenhuis of de bibliotheek moeten binnen een redelijke termijn bereikbaar zijn. Dat betekent dat er voldoende buslijnen moeten zijn die door alle buurten in Maastricht rijden en dat er goede, brede trottoirs en fietspaden zijn, maar dat betekent ook dat er nog voldoende ruimte voor de auto moet blijven. Veel mensen zijn immers afhankelijk van hun auto om naar werk te komen of familie te bezoeken. Ruimte voor de auto kan hand in hand gaan met schone lucht, gezien de emissie-eisen en de innovatie vanuit de auto-industrie die tot aanzienlijk schonere lucht leidt.

WANDELEN EN FIETSEN

Wandelen en fietsen willen we zoveel mogelijk stimuleren. Dat doen we door goede en brede trottoirs te combineren met voldoende groen en bankjes om de +/- 125 meter op de routes naar de belangrijke plekken. Datzelfde geldt voor fietspaden. Met de fietszone in het centrum heeft de gemeente Maastricht een primeur. Het CDA wil dit soort fietszones door heel de stad creëren. Een netwerk van veilige, aantrekkelijke, logische, vindbare en comfortabele fiets- en looproutes in de buurten, die de belangrijkste bestemmingen in de directe leefomgeving logisch met elkaar verbinden.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- Wandelen en fietsen zoveel mogelijk stimuleren.
- Goede en brede trottoirs en fietspaden combineren met voldoende groen en bankjes op de routes naar de belangrijke voorzieningen.
- Een netwerk van veilige, aantrekkelijke, logische en comfortabele fiets- en looproutes in alle buurten.

DE AUTO

De auto is voor veel mensen noodzakelijk om zich te kunnen verplaatsen naar werk of familie. De afgelopen jaren is er echter steeds meer ruimte voor de auto gekomen. Er zijn ook meer auto's bijgekomen. Dat is vaak ten koste gegaan van de ruimte voor de voetganger en de fietser. De balans tussen de auto en daartegenover de voetganger en de fietser is scheef. Het CDA wil dat er bij groot onderhoud aan de wegen een eerlijkere verdeling komt. Oftewel: meer ruimte voor de voetganger en de fietser, met name in de buurten.

Bij het bouwen van nieuwe woongebieden willen we zoveel mogelijk werken met parkeren op afstand, dus aan de rand van de wijk geclusterd parkeren. Wel moet altijd de mogelijkheid bestaan om te laden en te lossen bij het huis en er moet ook rekening worden gehouden met mensen die vanwege fysieke beperkingen afhankelijk zijn van de auto en met hulpdiensten die huizen altijd moeten kunnen bereiken.

Betaald parkeren spreidt zich als een olievlek uit over de stad. Het CDA wil betaald parkeren niet verder uitbreiden en het liefst zoveel als mogelijk terugdringen in de buurten. We willen in iedere buurt voldoende plekken voor vergunningshouders, om zo ook het parkeren door mensen niet uit de buurt afkomstig tegen te gaan. Het CDA wil daarvoor ook weer een papieren parkeervergunning invoeren die mensen achter het voorruit kunnen leggen, zodat het voor iedereen helder is of iemand een parkeervergunning heeft of niet. Op dit moment kan namelijk alleen handhaving in het digitale systeem zien of iemand een parkeervergunning heeft. Door het tekort aan handhaving nemen veel mensen alsnog het risico hun auto te parkeren in een gebied voor enkel vergunningshouders. Het CDA denkt dat het invoeren van een papieren kaart tot meer sociale controle leidt. Mochten de problemen die gepaard gaan met de invoering van de scanauto op den duur verholpen zijn, dan kan een digitale parkeervergunning wel uitkomst bieden.

Het CDA wil ook dat er voldoende mogelijkheden voor een parkeervergunning per huishouden zijn. Vanwege de wooncrisis wonen veel volwassen kinderen nog thuis bij de ouders. Ook deze kinderen moeten de mogelijkheid hebben een parkeervergunning te krijgen. Daarnaast willen we meer parkeerplekken voor gehandicapten.

Parkeerplekken en plaatsen moeten de komende jaren zoveel als mogelijk groen worden, met tegels waar gras tussendoor kan groeien. Dat helpt tegen de hitte, kan het water beter afvoeren en is beter voor de biodiversiteit.

Op dit moment kent Maastricht rond de 1600 elektrische auto's en een kleine 50.000 niet elektrische auto's (gros benzine en een klein deel diesel). Benzine- en dieselauto's zullen geleidelijk uit faseren, ook al gaat de Europese Commissie het verbod op de verkoop van verbrandingsmotoren vanaf 2035 opnieuw bezien. Het CDA vindt het belangrijk dat als mensen overstappen op elektrisch rijden zij dan ook verzekerd kunnen zijn van een laadpaal bij hun thuis of in hun directe leefomgeving. Dat vraagt om een heldere inschatting van de toekomstige laadbehoefte, het begeleiden van aanvragen van burgers en/of het samenwerken met marktpartijen voor de plaatsing en exploitatie.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- Een eerlijkere verdeling tussen de ruimte voor de voetganger, fietser en de auto in de buurten.
- Parkeren op afstand bij nieuwe woongebieden, met de optie om te laden en te lossen aan huis.
- Betaald parkeren niet verder uitbreiden en zoveel als mogelijk terugdringen in de buurten.
- Voldoende parkeervergunningen per huishouden.
- Meer parkeerplekken voor gehandicapten realiseren.
- Parkeerplaatsen zijn in de toekomst groen, dus met tegels waar gras tussendoor kan groeien. Om hitte en water beter af te voeren en de biodiversiteit te bevorderen.
- Het (her)invoeren van de papieren parkeervergunning, totdat de problemen

- met de scanauto zijn opgelost.
- Voldoende laadpalen realiseren in de directe leefomgeving.

HET OPENBAAR VERVOER

Het openbaar vervoer moet toegankelijk en betaalbaar blijven ongeacht ieders achtergrond. Dat betekent ook voldoende buslijnen in alle buurten van Maastricht. We zien dat de busverbindingen vanuit alle buurten in Maastricht de laatste jaren onder druk staan. Dat komt voornamelijk omdat Arriva, de vervoersmaatschappij, vooral kijkt naar hoe rendabel een buslijn is. Het CDA wil echter dat er vooral gekeken wordt naar de vraag of de bereikbaarheid vanuit iedere buurt voor alle inwoners voldoende is. Daarom wil het CDA dat bereikbaarheid als uitgangspunt wordt opgenomen bij de volgende provinciale aanbesteding voor een nieuwe vervoersmaatschappij. Dat kan als consequentie hebben dat de gemeente de portemonnee zal moeten trekken om bepaalde busverbindingen in buurten te (blijven) garanderen. Daar zal per situatie een gedegen afweging in gemaakt moeten worden, maar het uitgangspunt voor het CDA blijft dat er vanuit iedere buurt een goede busverbinding is naar de belangrijke voorzieningen in de stad.

Het CDA wil een ringstadsbus voor de binnenstad invoeren en enkel nog kleine elektrische busjes in de binnenstad toestaan, die ook op meer plekken in de stad kunnen komen. Op die manier willen we de bereikbaarheid van de binnenstad verbeteren, maar ook de leefbaarheid in de binnenstad bevorderen. Op dit moment zien we dat de grote bussen op bepaalde plekken voor onveilige situaties zorgen in de binnenstad, denk aan de Markt of de Grote Gracht.

De ringstadsbus stopt om het kwartier op één van de singels en vanuit daar kunnen mensen overstappen op een kleiner, elektrisch busje. Hiervoor moeten de bushaltes op de singels wel worden uitgebreid en aangepast zodat ook mensen met een fysieke beperking makkelijk kunnen overstappen.

Het CDA wil het gebruik van het openbaar treinvervoer stimuleren voor mensen in de regio Zuid-Limburg, zodat het autoverkeer op de piekmomenten afneemt. Dat willen we onder andere doen door een bewustwordingscampagne te starten in samenwerking met de andere gemeenten in Zuid-Limburg en te onderzoeken of we met kortingsacties of andere aantrekkelijke aanbiedingen mensen kunnen stimuleren om de trein te pakken. Daarnaast willen we de regionale lobby voor betere internationale treinverbindingen sterk houden.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- Toegankelijk en betaalbaar openbaar vervoer.
- Een goede busverbinding vanuit iedere buurt naar de belangrijke voorzieningen in de stad.
- De bereikbaarheid van inwoners opnemen als uitgangspunt bij een volgende aanbesteding

- Waar nodig moet de gemeente meer betalen als dat betekent dat busverbindingen in de buurt gegarandeerd blijven
- Een ringstadsbus introduceren die om het kwartier stopt op de singels en kleinere, elektrische busjes die in de binnenstad rijden en op meerdere plekken stoppen.
- De bushaltes op de singels uitbreiden en toegankelijk maken voor mensen met een fysieke beperking.
- Het stimuleren van het openbaar treinvervoer voor inwoners van Zuid-Limburg. Hiervoor een bewustwordingscampagne te starten en te experimenteren met kortingsacties.
- De regionale lobby voor meer en betere internationale treinverbindingen sterk houden.

PERSONEEL EN ORGANISATIE

De gemeente Maastricht kent ongeveer een 1900 medewerkers. In vergelijking met andere steden met ongeveer hetzelfde aantal inwoners is dat een hoog aantal. Zo heeft gemeente Venlo ongeveer 104.000 inwoners en iets meer dan 1000 medewerkers, gemeente Sittard-Geleen heeft 93.000 inwoners en 1250 medewerkers en gemeente Zwolle heeft ongeveer 134.000 inwoners en ruim 1400 medewerkers. Het relatief hoge aantal bij gemeente Maastricht komt deels doordat de gemeente bepaalde voorzieningen niet verzelfstandigd heeft of bepaalde taken in eigen beheer heeft, denk aan het zwembad of rioolbeheer. Het CDA wil hier veranderingen in aanbrengen.

Daarnaast zien we dat ondanks dit relatief hoge aantal medewerkers beleid toch niet altijd kan worden uitgevoerd of dat de doorlooptijden lang zijn. Een cultuuromslag binnen de organisatie is nodig: meer naar buiten gericht, heldere keuzes makend en dienstbaar aan de samenleving. Voor een gemeenteraad is dit vaak lastig te monitoren.

Het CDA wil daarom dat de gemeenteraad vaker tussentijds meedenkt en bijstuurt om resultaten te bewaken, in plaats van achteraf te controleren. Dat doen we door onze vergaderstructuur aan te passen en met maatschappelijke thema's, zoals wonen, energietransitie of zorg, te werken. Nu wordt de raadsagenda grotendeels gedomineerd door het college en de ambtelijke organisatie. Dat betekent dat veel raadsvoorstellen zich ophopen tot het einde van het jaar en dat sommige thema's helemaal niet besproken worden gedurende een lange periode. Door met thema's te gaan werken, bijvoorbeeld per kwartaal, zorg je ervoor dat de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie integraal met elkaar afstemmen waar men mee bezig is, wat eventuele struikelblokken zijn en wat beter moet. Op die manier krijgt de gemeenteraad ook beter inzicht in de ambtelijke organisatie en de verschillende afdelingen. Het wederzijds begrip tussen de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie versterk je op deze manier.

Het CDA wil dat het gebruikelijk wordt dat we om de zoveel tijd een aantal aanvragen van inwoners bespreken in de gemeenteraad. Daardoor krijgt de gemeenteraad een beter inzicht in de uitvoering van beleid, krijg je ook beter beleid en voorkom je incidentenpolitiek.

Gemeente Maastricht huurt relatief veel consultancy- en adviesbureaus in. Het gaat

hierbij lang niet altijd om specialistische kennis waarover de organisatie zelf niet beschikt. Wereldwijd is er een tendens van een consultancysector die alleen maar uitdijt en een steeds grotere invloed in belangrijke besluitvorming heeft. Ook in Maastricht moeten we opletten niet te afhankelijk te worden van de consultancysector. De adviezen wekken vaak ten onrechte de indruk objectieve expertise zijn, de toegevoegde waarde is echter niet altijd helder, het belemmert vaak innovatie binnen de gemeente zelf en het vertroebelt zakelijke en politieke verantwoordelijkheden. Het CDA wil daarom de inhuur van consultancy- en adviesbureaus terugdringen. Dat zal geleidelijk moeten gaan en hand in hand met het aantrekken van nieuw talent. We willen het beeld van werken bij de gemeente veranderen. Het CDA wil dat doen door de Maatschappelijke Diensttijd ook als gemeente aan te bieden.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- Een cultuuromslag binnen de ambtelijke organisatie: meer naar buiten gericht, heldere keuzes makend en dienstbaar aan de samenleving.
- De vergaderstructuur aanpassen door met maatschappelijke thema's te gaan werken, waardoor de gemeenteraad beter inzicht krijgt gedurende het jaar waar de ambtelijke capaciteit naartoe gaat.
- Aanvragen van inwoners geanonimiseerd bespreken in de gemeenteraad om beter inzicht te krijgen in de uitvoering.
- Alleen nog consultancy- en adviesbureaus inhuren voor daadwerkelijk specialistische kennis en anders niet. Dat betekent ook meer risico te durven nemen en soms fouten maken.
- Aanbieden van de Maatschappelijke Diensttijd bij gemeente Maastricht.

EEN TOEKOMSTGERICHTE ECONOMIE

Maastricht heeft een sterke en dynamische economie, gekenmerkt door een binnenstad die een breed scala aan winkels, hotels en horeca laat zien, door een groeiende kennis- en innovatiesector en de maakindustrie. De economische groei en welvaart van Maastricht zijn nooit vanzelfsprekend geweest. Van de vroegste industrialisatie tot de opkomst van de kenniseconomie rond de Universiteit Maastricht en het MUMC+, heeft de stad zich telkens opnieuw uitgevonden.

Onze lokale economie verschaft niet alleen werkgelegenheid en brengt geld in het laadje om publieke diensten te financieren, maar ze biedt ook een sociale en culturele voorziening. Ze creëert ontmoetingsplekken, bevordert gemeenschapszin en ze biedt ruimte aan tal van culturele evenementen.

Voor het CDA is de economie immers een samenwerkingsproject: een sociale praktijk om het goede leven vorm te geven. De economie biedt volop mogelijkheden om mensen tot bloei te laten komen. De markt zet ons aan tot samenwerking en daarmee geeft de markt ook ruimte voor het ontwikkelen van eigen talenten, creativiteit en innovatie. Ondernemers moeten de ruimte krijgen om zelf nieuwe initiatieven te ontplooiën. Ze zijn namelijk essentieel bij het vinden van de sleutels voor grote maatschappelijke uitdagingen op het gebied van duurzaamheid, gezondheid en veiligheid.

Voor het CDA horen economische groei en menselijke bloei hand in hand te gaan. Helaas kent onze sterke en dynamische economie ook een keerzijde en staan we vandaag opnieuw op een kantelpunt. De leefbaarheid komt op momenten in het geding door het toerisme, de kwaliteit van de binnenstad staat onder druk en de traditionele maakindustrie krimpt. De economische krimp in 2024, mede door stijgende energieprijzen en het verlies van honderden banen bij Mondi en O&I glas, toont de kwetsbaarheid van onze maakindustrie aan. Tegelijkertijd groeit de Brightlands Maastricht Health Campus met meer dan 1000 banen – een bewijs dat de kennis- en innovatiesector de nieuwe motor van onze economie is. Waarbij het CDA ernaar streeft om waardevolle banen voor iedereen te realiseren.

Deze transformatie vraagt om meer dan spontane groei. Al jaren is de economie het beleidsterrein met het kleinste budget op de gemeentelijke begroting. Dat moet anders. Het CDA wil de komende jaren flink investeren in een goede toekomst voor onze economie: we willen gezamenlijk met het bedrijfsleven en de kennisinstellingen

investeren in de campus en in de nieuwe maakindustrie. We willen investeren in een leefbare binnenstad en een sterk ondernemersklimaat. Alleen zo creëren we meer welvaart en werkgelegenheid en maken we onze economie toekomstgericht.

ONDERNEMERS STIMULEREN EN FACILITEREN

EEN OPTIMALE DIENSTVERLENING

Maastricht huisvest gelukkig veel ondernemers. Dat willen we waarderen, stimuleren en faciliteren. We willen daarvoor een MKB-actieprogramma opstellen dat zich richt op twee pijlers: een optimale dienstverlening aan ondernemers en een toekomstbestendig ondernemerschap.

Een veelgehoord geluid van ondernemers is dat zij niet goed weten waar ze met hun vragen terecht kunnen en ze ervaren een trage gemeentelijke dienstverlening en een lokettenjungle. Ze hebben vragen over bijvoorbeeld het starten van een onderneming, het vinden van een bedrijfspand of over subsidies en financiering. Het CDA wil een optimale dienstverlening aan ondernemers bieden. Dit willen we doen door Team Ondernemen uit te breiden zodat zij doordeweeks telefonisch tot 17:00 uur te bereiken zijn en specifieke vragen sneller worden doorgeleid naar het juiste loket of afdeling, bv. horeca of evenementen. Om een lokettenjungle te voorkomen willen we dat de backoffice van de gemeente beter functioneert door afspraken te maken over doorverwijzing en een warme overdracht zodra een vraag bij de gemeente binnenkomt. We kijken naar wat wel kan. De omvang van de aanstelling van de MKB accountmanager willen we uitbreiden naar een volle fte, zodat hij of zij zichtbaar kan zijn in de stad en bij ondernemers kan binnenlopen.

Het CDA wil dat de gemeente actief gaat werken met de MKB-toets, die erop toeziet dat ondernemers vooraf betrokken worden bij de ontwikkeling of verbetering van beleid en regelgeving. Mede daardoor zal beleid en regelgeving zo laagdrempelig en werkbaar mogelijk worden en zal de regeldruk op ondernemers verminderen. We zetten in op het MKB-proof maken van vergunningen waarvan bekend is dat ze als complex worden ervaren, zoals omgevings- en horecavergunningen. Dit helpt om ondernemers gemakkelijker het proces te laten doorlopen.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- We stellen een MKB-actieprogramma op dat zich richt op twee pijlers: een optimale dienstverlening en een toekomstbestendig ondernemerschap.
- We breiden het Team Ondernemen uit zodat zij meer ondernemers van dienst kunnen zijn.
- We verbeteren de backoffice van de gemeente zodat vragen van

ondernemers snel en correct worden behandeld.

- Er komt een MKB-accountmanager die op straat zichtbaar is.
- We voeren een MKB-toets in bij de ontwikkeling van beleid en regelgeving.
- We maken vergunningen MKB-proof.

TOEKOMSTBESTENDIG ONDERNEMERSCHAP

Naast de dagelijkse en praktische vragen van ondernemers, besteden we ook aandacht aan de grote uitdagingen voor de Maastrichtse economie, zowel op de korte als op de lange termijn. Denk dan aan de energietransitie, hoge energie- en grondstoffenprijzen en personeelstekorten. Voor ondernemers kan het ook lastig zijn om voldoende aandacht te besteden aan deze uitdagingen en vernieuwingen voor de lange termijn. De gemeente heeft hierin ook een verantwoordelijkheid en kan ondernemers hierin faciliteren. We gaan niet op de stoel van de ondernemers zitten, maar we zorgen vooral voor goede informatie, een proactieve aanpak en brengen ondernemers zoveel mogelijk met elkaar in contact.

Om te vernieuwen en toekomstbestendig te worden zijn drie ontwikkelingen van belang om op in te spelen als bedrijf: digitalisering, duurzaamheid en circulariteit. Het CDA wil hieraan bijdragen door ondernemers te helpen op 7 verschillende terreinen:

- 1 Toegangen inzicht tot financiering: Ondernemers hebben behoefte aan financiering om nieuwe producten te kunnen ontwikkelen of hun bedrijfsvoering te vernieuwen. Dit vraagt om meer en betere inzichten en overzicht van alle mogelijkheden. Dat kan gaan over gemeentelijke subsidieregelingen, innovatiefondsen of regelingen vanuit het Rijk en de Europese Unie.
- 2 Toegang tot nieuwe markten: MKB'ers kunnen hun verdienvermogen vergroten door nieuwe afzetmarkten aan te boren en door samen te werken met nieuwe klanten. We helpen ondernemers met programma's die de samenwerking tussen startende innovatieve bedrijven, vernieuwende MKB'ers en grote bedrijven mogelijk maken. Ook binnen de Euregio.
- 3 Toegang tot personeel: Op alle vlakken is er behoefte aan personeel. Verbindingen leggen tussen werkzoekenden, bedrijven en onderwijsinstellingen, zowel op regionaal als lokaal niveau, is van groot belang zodat het arbeidsmarktaanbod goed aansluit bij de behoefte van ondernemers. We willen samen met het onderwijs in gesprek over de vraag of een aantal praktische Mbo-opleidingen weer in Maastricht aangeboden kan worden.
- 4 Versterken van netwerken: Ondernemers leren het liefst en het beste van andere ondernemers en door samen te werken aan gemeenschappelijke vraagstukken. Daar hoort een goede informatieverstrekking bij vanuit de gemeente over welke netwerken en ondernemersverenigingen er zijn. Het centrummanagement en de symposia die zij organiseren, dragen hier ook aan bij en kunnen thematisch worden ingezet.

- 5 Breder beschikbaar maken van nieuwe kennis: We willen ondernemers actief helpen met het integreren van digitale en duurzame oplossingen in hun bedrijfsprocessen door middel van de Brightlands Digitale Werkplaats MKB en VerduurzaamjeMKB. Het Team Ondernemen kijkt daarnaast of er nieuwe ideeën en kansen zijn die van betekenis kunnen zijn in Maastricht.
- 6 Ruimte: We stimuleren de verduurzaming van bedrijfslocaties en vastgoed door het vergunproces te vergemakkelijken en we zorgen voor voldoende bedrijfsruimte.
- 7 Regelgeving: We helpen ondernemers aan de juiste informatie over lokale, nationale en Europese regelgeving. We bieden ondernemers advies en voorbeelden aan.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- We willen ondernemers helpen bij het toekomstbestendig maken van hun bedrijf door bij te dragen op 7 verschillende terreinen: financieringsmogelijkheden, toegang tot nieuwe afzetmarkten, toegang tot personeel, versterken van netwerken, breder beschikbaar maken van kennis, ruimte en regelgeving

DE CAMPUSONTWIKKELING EN DE KENNISECONOMIE

De Brightlands Maastricht Health Campus (BMHC) is de groeibriljant van de stad. Ze kent de sterkste groei in werkgelegenheid in de afgelopen vijf jaar en is uitgeroepen tot één van de 20 volwassen campussen van Nederland. Het aandeel van het bedrijfsleven blijft echter achter, de ruimtelijke kwaliteit is niet op orde en de aansluiting met de stad moet beter. De potentie van de campus is echter enorm en kan volgens het CDA de groeimotor voor heel Zuid-Limburg worden. Hierbij is gekeken naar ontwikkelingen waar Maastricht in de top 3 van Europa kan komen, waarbij de kansen worden geschat op 4000 directe banen en een factor 3 qua indirecte banen. Dit zijn banen voor alle Maastrichtenaren. De campus zorgt namelijk voor ontwikkelingen die leiden tot nieuwe maakbedrijven. Een voorbeeld is Mosa Meat dat vanuit de campus is opgestart en nu wil investeren in een fabriek om daadwerkelijk hamburgers (kweekvlees) te maken. Maastricht is nu mede bekend van de Mora en in de toekomst wellicht ook van de Mosa burgers. De acquisitie en de faciliteiten daarvoor moeten echter stevig versterkt worden zodat er meer start-ups, scale-ups en uiteindelijk nieuwe bedrijven komen.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- We willen de afrit 55 verbreden om de doorstroming naar het AZM en de campus te verbeteren. Dit is een randvoorwaarde om het parkeren naar de randen van de campus te krijgen, zodat de parkeerplaatsen voor de hoofdingang van het AZM ingezet kunnen worden voor campusfaciliteiten.
- We willen de Groene Loper doortrekken naar het campusterrein om

de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren en de aansluiting naar de stad te versterken

- We willen samen met de betrokken partijen op de campus investeren in de Innovation Spaces om private investeerders aan te trekken
- Er is nu 5 miljoen voor de komende 4 jaren in de gemeentelijke begroting opgenomen. Dit moet structureel gemaakt worden en daarnaast verhoogd kunnen worden als de verdere concrete invulling van de campus dat vereist
- We willen de wijk Randwyck beter betrekken bij de campus en de ontwikkelingen daar versterken, onder andere door kleinschalige bedrijvigheid naar de wijk te halen en groen toe te voegen
- We willen innovatieve bedrijven, zoals Mosae Meat, faciliteren en stimuleren om hun productieketen ook in Maastricht te laten landen zodat er hoogwaardige banen voor Maastricht en de regio ontstaan

MAASTRICHT, ALS INTERNATIONALE STAD

Maastricht is in 2025 door het onafhankelijke steden & strekenonderzoek als sterkste stadsmerk van Nederland uitgeroepen. Het CDA wil de internationale uitstraling van de stad inzetten om meer mensen aan onze stad te binden en hen werkgelegenheid te bieden. Daarom koesteren we de internationale instituten die de stad rijk is en willen we eventuele kansen voor nieuwe instituten benutten, als deze zich voordoen. In 2026 wordt meer duidelijk of de Einstein Telescoop in onze Euregio gaat landen. Dit kan tot een stevige economische impuls voor Zuid-Limburg en een verdere internationale uitstraling van de stad leiden. Op dit moment wordt voor dit project zowel aan Duitse zijde als aan Belgische zijde goed samengewerkt. Dit project kan daarom ook gezien worden als een nieuw symbool van de Euregionale samenwerking. Een verdere uitwerking van een Euregionale arbeidsmarkt zorgt voor nog meer banen aan beide zijde van de grens, zowel aan de Duitse als aan de Belgische, en maakt het interessanter voor starters en jongeren om in Maastricht te blijven wonen.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- We willen nieuwe mensen voor de arbeidsmarkt aantrekken en tegelijkertijd afgestudeerde studenten in Maastricht behouden. Maastricht Marketing moet daarom het stadmerk Maastricht ook koppelen aan de behoeften op de arbeidsmarkt.
- We willen de grensinfopunten (GIP's) versterken om de arbeidsmarkt over de grens verder te ontsluiten
- We willen het expatcenter Maastricht beter positioneren zodat expats zich welkom voelen en sneller de weg binnen Maastricht en Nederland vinden
- We willen internationale instituten faciliteren. Zo zijn er voor de komst van de Einsteintelescoop onder andere extra (internationale) onderwijsplekken nodig.

DE MAAKINDUSTRIE (TRADITIONELE EN CREATIEVE)

De industrie in Maastricht zorgt nog steeds voor een kleine 10% van de werkgelegenheid in de stad en is daarmee nog steeds van grote waarde. Dat percentage staat door globalisering en energieopgaven echter onder druk. Het CDA vindt dat we de maakindustrie moeten koesteren en vanuit onze rol moeten ondersteunen om hun transitie waar te maken. Tegelijkertijd zijn er diverse (maak)bedrijven die in Maastricht willen groeien en uitbreiden en daar is nu onvoldoende ruimte voor. Het CDA wil gezamenlijk met de SIM (Samenwerkende Industrierterreinen Maastricht) en Maastricht Maakt die opgaven aanpakken. Daarnaast heeft Maastricht een grote groep ondernemers in de creatieve industrie die voor levendigheid in de stad zorgt, maar ook voor nieuwe impulsen in de maakindustrie. Het CDA ziet dat in deze sector nog veel groei mogelijk is.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- We willen het platform Maastricht Maakt beter ondersteunen, om de zichtbaarheid van de maakindustrie als aantrekkelijke werkgever op de arbeidsmarkt te vergroten
- We willen samen met de SIM zorgen voor Energiehubs op de industrierterreinen om de netcapaciteit optimaal te gebruiken en zodoende toch uitbreidingen en verduurzamingen mogelijk te maken
- We willen Enexis in de vergunningsverlening maximaal faciliteren, zodat de netcongestie zo snel mogelijk opgelost wordt
- We willen ruimte (her)ontwikkelen om nieuwe bedrijfskavels mogelijk te maken
- We willen een partner van SBBM (Stichting Beveiliging Bedrijventerreinen Maastricht) blijven om de veiligheid van industrierterreinen te garanderen
- We willen extra plekken voor de creatieve maakindustrie creëren, waarbij een mix van functies mogelijk is. Hierbij kunnen we leren van de ontwikkeling op de Griend

HET MKB EN DE BINNENSTAD

DE LEEFBAARHEID BEVORDEREN

De binnenstad wordt gekenmerkt door haar mix van historische en moderne architectuur, een ruim aanbod van winkels, horeca en hotels en wordt natuurlijk ook bewoond. Ze biedt aan alle inwoners van Maastricht een levendig centrum. Mensen nemen de tijd om elkaar te ontmoeten en om samen te eten en drinken. Daardoor heeft Maastricht ook een grote aantrekkingskracht op toeristen. In 2025 is Maastricht

mede daarom uitgeroepen tot het sterkste stadsmerk van Nederland, en uit heel de euregio komen mensen naar de binnenstad van Maastricht.

Op de piekmomenten is het druk in de binnenstad en komt de leefbaarheid in het geding. Het blijft dan een uitdaging om het verkeer in goede banen te leiden, zodat inwoners niet vast hoeven te staan in files gecreëerd door toeristen. Het CDA wil vaart maken met het toevoegen van Park & Rides zodat bezoekers niet meer tot de binnenstad hoeven te komen met hun auto. Het stimuleren van het OV blijft een pré voor met name bezoekers uit Zuid-Limburg. We willen een ringstadsbus introduceren die bezoekers en inwoners vanaf de singels om het kwartier de stad in rijdt. Dit zijn kleinere busjes die gemakkelijker op meerdere plekken in de binnenstad kunnen komen. Dit zal de bereikbaarheid van het centrum bevorderen voor senioren en andere mensen die minder goed ter been zijn. Het grote busverkeer hoeft dan niet meer door het centrum, wat de leefbaarheid weer ten goede komt.

Het vele laad- en losverkeer, dat zich niet altijd aan de laad- en lostijden houdt, zet de leefbaarheid ook onder druk. De zero emissie zone houdt naast de elektrificatie van het bedrijfswagenpark ook de elektrische goederenhubs in. Helaas constateren we dat de elektrische goederenhubs om diverse redenen niet optimaal gebruikt worden: iedere onderneming kent een ander type bedrijfsvoering, met een ander tijdsschema en andere gewoontes. De goederenhubs kunnen de leefbaarheid in de binnenstad aanzienlijk verbeteren. Het CDA wil de deelname aan goederenhubs bij ondernemers meer financieel prikkelen en de gemeente kan van grote betekenis zijn op organisatorisch niveau. Door organisatorisch bij te dragen aan een straat- of kwartiergerichte aanpak, zoals we in de Koestraat hebben gezien, kunnen de elektrische goederenhubs van de grond komen.

Het CDA ziet dat vaklui, zoals loodgieters en timmermannen, minder snel klussen aannemen in de binnenstad vanwege de zero emissie zone. Dit omdat zij slechts 12 ontheffingen per jaar krijgen voor de duur van één dag en omdat er voldoende vraag is naar vaklui buiten de binnenstad. Het is voor bewoners en ondernemers belangrijk en zelfs noodzakelijk dat zij voldoende gebruik kunnen maken van de diensten van vaklui. Het CDA wil daarom een lokale ontheffing voor vaklui in het leven roepen. (bv. 12 dagen per jaar voor de duur van de gehele klus). We willen daarnaast onderzoeken of een klushub een langdurige oplossing kan bieden.

Het CDA wil een betere spreiding van de bezoekers in de binnenstad realiseren. Door o.a. de ontwikkeling van het Sphinxkwartier zijn er meerdere plekken bijgekomen waar mensen kunnen recreëren, eten en drinken. Het verder ontwikkelen van Wyck als authentieke oude stadshart draagt hier ook aan bij. Het CDA wil dat allereerst doen door de binnenstad flink te vergroenen. Het toevoegen van groen geeft een enorme impuls aan de beleving van de binnenstad. Door bepaalde plekken, zoals de Kesselskade en de Hasseltkade, te vergroenen creëer je een andere loop en kunnen bezoekers zich beter spreiden. Vergroening gaat hittestress tegen zodat de binnenstad ook aantrekkelijk blijft om te winkelen, te recreëren en te wonen. Het toevoegen van groen kan gepaard gaan met het toevoegen van kinderspeelplekken en bankjes, waar momenteel een tekort aan is.

Een betere bebording van de winkelstraten leidt ook tot een betere spreiding, met

name van de kleinere zijstraten waar veel lokale ondernemers gehuisvest zijn die Maastricht haar unieke identiteit geven. Steden zoals Parijs zijn een mooi voorbeeld van hoe betere bebording bij kan dragen aan de architectonische identiteit van een stad.

De leefbaarheid in de binnenstad wordt ook aangetast door het afval dat langere tijd op straat blijft liggen, plekken die overladen zijn met foutgeparkeerde fietsen en het fietsen door de binnenstad tijdens winkeltijden. Dat laatste zorgt, mede door de toename van fatbikes en elektrische fietsen, voor onveilige situaties. Het CDA constateert dat campagnes die zich richten op gedragsbeïnvloeding te weinig zoden aan de dijk zetten - en wil daarom meer actie. We willen onze APV aanpassen vergelijkbaar met die van de gemeente Tilburg, zodat foutgeparkeerde fietsen sneller verplaatst of verwijderd kunnen worden. We willen onaangekondigde handhavingsacties om het fietsen in de binnenstad tijdens winkeltijden tegen te gaan. Dit alles gaat gepaard met de opgave om voor voldoende fietsparkeerplekken te zorgen en een goede fietsverbinding, zodat fietsers zich snel door de binnenstad kunnen verplaatsen. (zie hoofdstuk 1 de Basis op Orde, paragraaf Mobiliteit)

De leegstand neemt op bepaalde plekken in de binnenstad zorgwekkende vormen aan. Het heeft haar weerslag op een hele straat of gebied. Het CDA wil dat actief op zoek wordt gegaan naar een invulling voor deze panden. Daarvoor willen we een acquisitiemakelaar aanstellen die zich primair bezig houdt met het aantrekken van bedrijven. We gaan het gesprek aan met pandeigenaren van leegstaande panden om te bezien hoe we een langdurige invulling kunnen realiseren. We willen onderzoeken of we door middel van het afgeven van starterssubsidies een langdurige invulling kunnen realiseren. Op die manier kunnen we startende ondernemers een kans geven en sturen op de kwaliteit en authenticiteit van het winkelaanbod.

Maastricht kent relatief veel kleine winkelruimten en daardoor vestigen bepaalde kwalitatieve merken zich niet in Maastricht, terwijl ze dat wel zouden willen. Het CDA wil onderzoeken of we regelgeving kunnen versoepelen zodat we bepaalde panden kunnen doorbreken en winkelruimten samen kunnen voegen. Dit alleen wanneer het om een langdurige invulling gaat en het een kwalitatieve meerwaarde voor het winkelaanbod in de stad betreft. De leefbaarheid in de binnenstad bevorderen we ook door de vele leegstaande ruimtes boven winkels een invulling te geven. Gemeentelijke regelgeving is daarvoor nu te star. We willen ondernemers meer mogelijkheden bieden om wonen boven winkels te realiseren. Een binnenstad die bewoond wordt, betekent immers ook een meer leefbare binnenstad.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- Het realiseren van meer Park & Rides.
- Shuttlebussen van Park&Rides in staat stellen om op meerdere plaatsen verspreid aan de randen van de binnenstad te stoppen om passagiers uit te laten stappen. De aanlooproutes te optimaliseren.
- Het stimuleren van OV-gebruik bij bezoekers uit Zuid-Limburg.
- Een ringstadsbus en kleinere, elektrische bussen die op meerdere plekken

in de binnenstad komen.

- Een betere spreiding van toeristen door het toevoegen van groen en betere bebording.
- De zijstraten beter promoten.
- Het toevoegen van groen in de binnenstad, samen met meer bankjes en kinderspeelplekken.
- Een financiële prikkel voor het gebruik van de elektrische goederenhubs.
- Een straat- of kwartiergerichte aanpak voor het gebruik van de elektrische goederenhubs.
- Een lokale ZES-ontheffing voor vaklui.
- Experimenteren met een klushub.
- Sneller reageren op meldingen van straatafval en sneller ophalen.
- De APV wijzigen zodat foutgeparkeerde fietsen sneller verplaatst kunnen worden.
- Meer handhavingsacties tegen het fietsen door de binnenstad tijdens openingstijden.
- Leegstand actief tegen gaan door middel van een acquisitiemakelaar.
- Kansen voor startende ondernemers creëren door te experimenteren met starterssubsidies.
- Onderzoeken of we winkelruimten kunnen samenvoegen om kwalitatieve merken aan te trekken die over voldoende m2 willen beschikken.
- Om de binnenstad leefbaar te houden, willen we meer mogelijkheden toestaan om wonen boven winkels te realiseren.

HORECA

Maastricht wordt vaak omschreven als een bourgondische stad, en dat is niet zonder reden. Het draait in Maastricht om genieten: van goed eten, drinken, cultuur en gezelligheid. Maastricht heeft een grote variatie aan restaurants, cafés, eetcafés en speciaalzaken, van regionale keukens tot internationaal, van eenvoudig tot Michelin Ster. De historische ambiance van de binnenstad draagt veel bij aan de sfeer en door de ligging aan de grens met België en Duitsland is er een mix van culturen die ook terugkomt in keukens en het straatbeeld. De horeca is een grote werkgever, ook voor praktisch opgeleiden en (internationale) studenten. De druk op de binnenstad van winkels en horeca vraagt om zorgvuldig beleid. De belangen van winkeliers, horeca en bewoners kunnen botsen. Zorgvuldig overleg en gezamenlijke afstemming is nodig. De MKB accountmanager kan een brug vormen tussen bewoner en ondernemer. Horeca kan in het centrum niet ongebreideld doorgroeien, maar een zorgvuldige afweging is nodig. Toevoegingen zijn alleen wenselijk als deze bijdragen aan de differentiatie in de horeca. Dat geldt ook voor de uitbreiding van de terrassen. Het CDA is geen voorstander van de uitbreiding van de terrassen op de grote pleinen, zoals bijvoorbeeld op het Vrijthof, omdat er voldoende openbare ruimte moet zijn waar mensen kunnen vertoeven zonder een consumptie te hoeven nuttigen. Wel zien we in de kleinere straten mogelijkheden voor kleine terrasuitbreidingen. Alleen als dit de spreiding van

bezoekers verbetert of een levendige impuls geeft aan de gehele straat.

Daarnaast zien we kansen voor horeca ontwikkelingen in de wijken. Horeca kan sterk bijdragen aan de contacten tussen bewoners. Het is een ontmoetingsplek en het versterkt de sociale binding in de wijken. We willen daarom ook in samenspraak met een aantal bruine cafés kijken of we deze tot cultureel erfgoed kunnen benoemen, vooral vanwege hun maatschappelijke waarde als ontmoetingsplek. Want helaas zien we in Maastricht ook de trend waarbij bruine cafés veranderen in eetcafés of restaurants.

Het aanbod aan hotels in Maastricht is ook gevarieerd. Van eenvoudig tot internationale allure, van B&B tot 5 sterrenhotels. Van klein tot groot. Toerisme, dus ook de hotelbranche is voor het economisch model van Maastricht een belangrijke inkomstenbron. Zowel voor directe als indirecte lokale en regionale werkgelegenheid. De vele vormen van logies bieden onderdak aan bezoekers van Maastricht die naar onze stad komen voor de winkels, de monumenten en de terrassen en de restaurants. Maar zeker ook aan de vele (zakelijke) bezoekers van bedrijven, beurzen en congressen. Hoewel het aantal toeristische overnachtingen na de Coronacrisis zich snel aan het herstellen is blijft het aantal zakelijke overnachtingen nog altijd achter. Het lijkt erop dat we de grens van het aantal logies mogelijk hebben bereikt. Daarom moeten we zorgvuldig beleid hebben voor de hotelbranche wat betreft uitbreiding van hotels. Het CDA is positief over de groei van de congresmarkt en de doorontwikkeling van de Health Campus. Deze vragen echter om een gepast kameraanbod.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- Minder en duidelijke regelgeving voor de horeca
- (Gematigde) uitbreiding van de horeca, niet alleen in de horecaconcentratiegebieden maar ook in levendige gebieden daaromheen. Denk aan de Koestraat waar detailhandel niet meer goed kan functioneren tussen de vele horecapanden.
- Een experiment uitvoeren om na te gaan welke mogelijkheden gerealiseerd kunnen worden voor bestaande ondernemers in horecagebieden om in aangrenzende panden te kunnen uitbreiden.
- Horeca toestaan in wijken bij buurtcentra en gemeenschapshuizen en in wijken bij winkelheden, als dit bijdraagt aan ontmoeting en levendigheid in de wijk.
- Een aantal kenmerkende, bruine cafés benoemen tot cultureel erfgoed.
- Geen grote terrasuitbreidingen op de pleinen.
- Wel kleine terrasuitbreidingen in de kleine straten waar het de leefbaarheid van een straat bevordert.
- We willen dat terrassen voor de gevel van de burelen, mits toestemming van de burelen, voor alle bestemmingen geldt dus niet alleen bij woningen.
- We willen de regels voor logies zo gelijk mogelijk maken.
- We willen de positie van de congresmarkt versterken door het Maastricht Convention Centre en het MECC meer ruimte te geven voor congressen die het zakelijk toerisme doordeweeks bevorderen of de positie van de campus bevorderen.

DE MARKT

De merret oftewel de markt in Maastricht is eeuwenoud en staat bekend in de euregio om haar kwalitatief goede producten en fijne sfeer. Bezoekers van de markt komen door heel de stad. De markt is naast een economische motor ook een sociale motor. Mensen ontmoeten elkaar, maken een praatje en kunnen voor een relatief klein bedrag hun boodschappen doen. De markt, zoals die op het huidige plein voor het Stadhuis staat, dateert van 1655. Daarvoor liep de stadsommuring nog dwars over het marktplein, die met de bouw van het Stadhuis verdween. Maar de markt gaat al veel verder terug. Het marktrecht dateert van 1109 en is één van de rechten die een stad tot stad maakten. Nu herinneren veel straatnamen, zoals Achter het Vleeshuis of de Graanmarkt, nog aan het rijke marktlevens dat Maastricht heeft gekend en gelukkig nog steeds kent. Het CDA wil de huidige markt en haar rijke geschiedenis waarderen en daarom tot immaterieel erfgoed benoemen. Met die benoeming kan Maastricht zich nog vele jaren promoten als een dynamische stad met een aantrekkelijk marktaanbod, met een euregionale aantrekkingskracht.

Helaas, staat de toekomst van de markt onder druk. Door zowel Europese wetgeving als landelijke en lokale regelgeving. De Europese dienstenrichtlijn zegt dat vergunningen niet meer voor onbepaalde tijd mogen worden afgegeven. Dat heeft ook gevolgen voor de markt. Waar veel bedrijven overgedragen worden aan een opvolger binnen de familie. Het CDA vindt dat familiebedrijven de ruggengraat van de samenleving vormen. We pleiten daarom voor een vergunningstermijn van minimaal 20 jaar. De Zero Emissie Zone, die lokaal is bepaald en inmiddels van start is gegaan, is voor de marktondernemers een lastige uitdaging omdat zij ambulante ondernemers zijn. Maastricht is voorlopig de enige gemeente in Zuid-Limburg die een zero emissie kent. Op dit moment hebben de marktondernemers een lokale ontheffing en als nodig wil het CDA deze ontheffing verlengen.

Het vergroenen van het marktplein kan een enorme impuls aan de beleving van de markt geven. Met name voor beleving van de kleinere woensdag-, zaterdag- en zondagsmarkt. Het CDA wil dat niet doen door één rij bomen op een statige manier uit te laten komen bij het Stadhuis, maar door her en der bomen op het marktplein te planten. Met waar dit kan een bankje rondom de boom zodat mensen langere tijd op de markt kunnen vertoeven. Uiteraard in samenspraak met de marktondernemers.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- De markt tot immaterieel erfgoed te benoemen
- Een vergunningstermijn van minimaal 20 jaar voor standplaatsen op de markt
- De ontheffing voor de zero emissie zone in 2030 verlengen wanneer blijkt dat de laadinfrastructuur regionaal nog niet op orde is

EEN BETROKKEN SAMENLEVING

Het CDA gelooft in de kracht van de samenleving. De kracht om samen zorg te dragen voor elkaar en onze gezamenlijke leefomgeving. In onze stad zijn tal van mooie initiatieven, verenigingen en mensen die iets voor elkaar willen betekenen. Dat willen we waarderen, faciliteren en versterken.

We focussen ons op vier elementen die volgens het CDA nodig zijn om een betrokken samenleving te laten floreren:

- 1 Het versterken van de Maastrichtse cultuur
- 2 Investeren in de gemeenschapshuizen en vrijwilligers ontlasten
- 3 Sport inzetten als bindmiddel van de samenleving
- 4 Aan de slag met het uitdaagrecht

Maastricht kent een rijke cultuur. Een levendige volkscultuur met een bruisend verenigingsleven en veel grote culturele instellingen met internationale allure. Denk onder andere aan het Bonnenfantemuseum of de Nederlandse Dansdagen. Daar mogen we absoluut trots op zijn, maar zo'n rijke culturele wereld is niet vanzelfsprekend. Het verenigingsleven is veelal op zoek naar betaalbare ruimte. Een aantal van de grotere culturele instellingen heeft op de lange termijn moeite om hun begroting sluitend te krijgen. Het CDA wil daarom betaalbare ruimte voor het verenigingsleven waarborgen en het behoud van de grotere culturele instellingen voor de regio garanderen door een Zuid-Limburgs fonds voor de Kunsten op te richten.

In Maastricht doet ongeveer 40% van de inwoners aan vrijwilligerswerk. Vrijwilligerswerk kent vele vormen: bij een vereniging, een voedselbank of in een verzorgingstehuis. Veel Maastrichtenaren dragen de zorg voor een familielid of een dierbare. Jammer genoeg wordt het steeds lastiger om vrijwilligers te vinden. Dat heeft meerdere redenen - één daarvan is de toegenomen regeldruk. Vanwege de vergrijzing en een tekort aan professionele zorgverleners zijn we steeds meer gaan leunen op mantelzorgers. Daardoor is de druk op deze groep alleen maar verder toegenomen. Het CDA wil daarom dat vrijwilligers en mantelzorgers ontlast en ondersteund worden.

Sport verbreedert. Het brengt mensen samen, neemt sociale drempels weg en zorgt voor wederzijds begrip en respect. Sportverenigingen zijn een belangrijk onderdeel van de basisinfrastructuur, maar ook zij hebben te maken met de toegenomen regeldruk en

een tekort aan vrijwilligers. De openbare ruimte in Maastricht kan veel beter ingericht worden zodat er een beweegvriendelijke omgeving ontstaat. Het CDA wil daarom sportverenigingen ondersteunen en flink investeren in een groene, beweegvriendelijke openbare ruimte die toegankelijk is voor iedereen.

Omdat veel mensen de schraalheid van de markt en de toegenomen regelzucht van de overheid zat zijn, ontstaan er goede, coöperatieve initiatieven in de samenleving. Het CDA staat voor dit soort goede initiatieven in de samenleving en wil ze volop de ruimte geven – zij zijn de levende belichaming van het CDA gedachtegoed. Uniforme regelgeving werkt niet bij een veelheid van diverse initiatieven. Het CDA wil daarom aam de slag met het uitdaagrecht – Right to Challenge!

CULTUUR

DE VOLKSCULTUUR EN HET VERENIGINGSLEVEN

De volkscultuur van Maastricht is een mix van historische tradities, muziek, een sterke gemeenschapszin en de Mestreechter taol. Veel van die tradities brengen mensen op de been óf om mee te doen met de activiteit óf om te komen kijken en te genieten van het gebeuren. Denk aan de Reuzenstoet, de Heiligdomsvaart of de Vastelaovend. Veel vrijwilligers helpen al jaren mee aan de voorbereidingen hiervan en er komen mensen op af vanuit heel Nederland en daarbuiten.

Dit zijn natuurlijk de bekende evenementen, maar bij een vlotte telling kom je al snel tot zo'n 175 organisaties die zich bezighouden met de volkscultuur in de breedste zin van het woord. Naast de harmonieën, fanfares, toneelverenigingen, operettegezelschappen, zangkoren, carnavalsverenigingen etc. zijn er ook andersoortige verenigingen en organisaties op dit vlak.

Honderdvijfzeventig organisaties maal zoveel leden wil zeggen dat heel veel mensen participeren binnen de volkscultuur. Vaak is dat roeien met de riemen die ze hebben, omdat de instandhouding van deze verenigingen en organisaties naast veel geld ook de nodige bestuurskracht vereist.

Het CDA zet zich al tijden lang in om te wijzen op het grote belang van onze volkscultuur. Volkscultuur is volgens ons een groot bindmiddel in onze samenleving. Lid zijn van een vereniging is immers ook van belang voor de sociale cohesie, de saamhorigheid. Bij afwezigheid van leden wordt geïnformeerd of iemand ziek is of dat andere zaken een rol spelen. Een attentie of een bloemetje doet dan wonderen. Het op elkaar letten is belangrijk en voorkomt eenzaamheid. We mogen het belang van het sociale aspect van de volkscultuur daarom ook nooit onderschatten. Wil de volkscultuur blijven voortbestaan dan is het noodzakelijk dat er voldoende moderne en betaalbare ruimten zijn in om de vele verenigingen en organisaties te huisvesten.

Religie en kerkgenootschappen vullen een essentiële rol in onze samenleving. Daarom staat de gemeente pal voor de bescherming van vrijheid van godsdienst, die aan iedereen ruimte laat om zijn geloof, inhoud en vorm te geven, ook in het publieke domein.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- Een eerlijkere verdeling van de financiële middelen tussen de volkscultuur en de professionele culturele instellingen
- Een 100-dagen regeling zodat verenigingen of andere culturele organisaties voor een maatschappelijk tarief gebruik kunnen maken van de ruimte. Denk aan de Middenzaal, de Bonbonnière, de Muziekgieterij of de Theresiakerk.
- Heldere subsidievoorwaarden voor de amateurkunsten die aansluiten bij de behoeften die er zijn.
- Meer opslagruimten voor de carnavalsverenigingen.
- Ruimte behouden in de gemeenschapshuizen voor de verenigingen en culturele organisaties in de buurt.
- Blijven investeren in het muziekonderwijs. Denk daarbij aan al gerealiseerde zaken door het CDA zoals muziekprojecten op scholen of het muziekinstrumentenfonds.
- De Mestreecher Taol stimuleren door langjarige subsidievormen in te richten en actief samen te werken met het onderwijs.
- Een Carnavalsmuseum dat door vrijwilligers wordt gedragen te faciliteren en dit structureel te verankeren in het gemeentelijke cultuur- en erfgoedbeleid.
- De gemeente waardeert de rol van de religieuze gemeenschappen en blijft zich inzetten om de stad ook aantrekkelijk te houden en te maken als bedevaart- of pelgrimstad.

PROFESSIONELE CULTURELE INSTELLINGEN

Maastricht en haar regio huisvesten relatief veel culturele instellingen in vergelijking met de rest van Nederland. Daar mogen we trots op zijn. De afgelopen jaren is de Maastrichtse politiek echter vaak opgeschrikt doordat culturele instellingen aangaven in financieel zwaar weer te verkeren. Denkaan de Nederlandse Dansdagen, Opera Zuid of Bureau Europa. Wanneer de gemeente besluit financieel bij te springen, omdat anders deze waardevolle culturele instellingen verloren dreigen te gaan, leidt dit altijd tot veel discussie in de politiek en de samenleving. Er gaat immers veel gemeenschapsgeld mee gepaard, terwijl verenigingen of bijvoorbeeld het sinterklaascomité vaak veel moeite moeten doen om enkele duizenden euro's aan subsidie te ontvangen of te vernemen dat dit zelfs helemaal niet gaat. Het is daarnaast niet houdbaar om in de toekomst steeds voor zulke grote verrassingen te komen staan en dan maar telkens financieel te moeten bijspringen. Het draagvlak in de samenleving voor het afgeven van dergelijke grote subsidies wordt hiermee ondermijnd en de volkscultuur en de professionele culturele instellingen worden zo tegenover elkaar gezet, terwijl dit zeker niet hoeft. De volkscultuur en de professionele culturele instellingen behoren hand in hand te gaan en elkaar te versterken. Samen vormen zij immers de Maastrichtse cultuur waar we trots op zijn.

Het CDA wil mede hierom een Zuid-Limburgs Fonds voor de Kunsten oprichten, om gezamenlijk sterker te staan en om aan de grote culturele instellingen op de lange termijn continuïteit te bieden. Zuid-Limburg vormt met Heerlen, Sittard-Geleen en Maastricht een belangrijke culturele regio, zowel dankzij een sterke volkscultuur als

een veelzijdig en professioneel kunstenveld. De samenwerking tussen de gemeenten en de provincie is de afgelopen jaren versterkt binnen de Stedelijke Cultuurregio Zuid, waarin partners gezamenlijk werken aan de verdere ontwikkeling van cultuur in de regio. Deze samenwerking is nodig om een aantal ambities en uitdagingen gezamenlijk op te pakken. Denk hierbij aan de kandidatuur van Heerlen als Culturele Hoofdstad, een intensievere samenwerking met de Provincie Limburg, het inspelen op het nieuwe landelijke cultuurbestel en het vergroten van de regie op cofinanciering. Daarnaast biedt samenwerking kansen voor een sterkere internationale profilering, het ontwikkelen van een regionale culturele basisinfrastructuur en het beter benutten en positioneren van het bestaande aanbod. Zo kan gezamenlijk worden ingezet op het versterken van ontbrekende schakels binnen het culturele ecosysteem.

Het Zuid-Limburgs Fonds voor de Kunsten ondersteunt de ontwikkeling van een gezamenlijk cultuurbeleid voor de professionele kunst- en cultuursector in Zuid-Limburg en richt zich op gezamenlijke prioriteiten zoals talentontwikkeling, toegankelijkheid en participatie. Het fonds werkt enerzijds aanvullend en anderzijds agenderend ten opzichte van provinciaal en landelijk beleid. Gemeenten behouden daarbij de mogelijkheid om eigen regelingen te blijven hanteren, bijvoorbeeld voor lokale identiteit en volkscultuur. Via het fonds kunnen gezamenlijke stimuleringsubsidies, projectsubsidies en meerjarige ondersteuning worden vormgegeven.

Met als uiteindelijk doel minder versnippering, meer kansen voor makers en een meer toegankelijk cultureel aanbod voor inwoners en bezoekers.

Veel culturele instellingen worden als een niche ervaren. In sommige gevallen adviseert de adviescommissie die over cultuurgelden gaat ook dat culturele instellingen meer moeten doen om hun bereik te verbreden en een meer divers publiek aan te trekken. Het CDA vindt het belangrijk dat het draagvlak voor grote subsidiestromen voor culturele instellingen in de stad zo groot mogelijk is. Dat draagvlak kan in onze visie vergroot worden door van grote culturele instellingen ook een aantal maatschappelijke activiteiten te vragen – oftewel iets terug doen voor de stad. De Nederlandse Dansdagen zijn een mooi voorbeeld daarvan. Zij doen het hele jaar door meerdere activiteiten met dans bijvoorbeeld in verzorgingscentra of op scholen.

We willen daarnaast de samenwerking tussen de culturele instellingen bevorderen door te gaan experimenteren met een shared service. Maastricht kent een aantal gesubsidieerde culturele instellingen die backofficefuncties parttime invullen zoals directie, marketing en financiën. Het CDA wil dubbelfuncties, expertiseontwikkeling en professionalisering stimuleren. Een meer structurele samenwerking, zoals shared services, kan wellicht uiteindelijk tot fusies leiden. Mits dat samengaat met behoud van de functie en identiteit. Het CDA begrijpt dat zoiets niet top down kan worden opgelegd, maar kleinschalig en van onderop moet beginnen, wil het effectief zijn. Het CDA hoopt hiermee op den duur gemeenschapsgeld te kunnen besparen dat uiteindelijk weer naar de cultuur zelf kan gaan.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- Een Zuid-Limburgs Fonds voor de Kunsten op te richten om ambities, zoals talentontwikkeling, en uitdagingen, zoals de continuïteit van grote culturele instellingen, gezamenlijk te dragen.
- Het verrichten van maatschappelijk activiteiten op te nemen als voorwaarde bij grote subsidiestromen aan professionele culturele instellingen. Om zo iets terug te doen voor heel de stad en het draagvlak te vergroten.
- Experimenteren met shared services van culturele instellingen. Bijvoorbeeld door parttime backofficefuncties zoals directie, marketing en financiën samen te voegen.

CULTURELE BROEDPLAATSEN

Een deel van de Maastrichtenaren heeft het gevoel dat voor hun cultuurvorm geen plek is in Maastricht of dat het niet gewenst is. Het CDA vindt het belangrijk dat er voor iedere cultuurvorm en voor iedere Maastrichtenaar ruimte is in de stad. Denk daarbij aan de discussie omtrent het Landbouwbelang, maar ook bepaalde scènes in de muziek- of danswereld of de creatieve maakindustrie. Het CDA wil wel dat het speelveld voor culturele broedplaatsen en het verenigingsleven gelijk is.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- Voldoende ruimte voor culturele broedplaatsen
- Voldoende ateliers voor startende kunstenaars

GEMEENSCHAPSHUIZEN EN VRIJWILLIGERS

Een gemoderniseerd gemeenschapshuis voor iedere buurt hoort volgens het CDA bij de basisinfrastructuur van iedere fatsoenlijke stad. Een overheid die dienend is aan de samenleving, investeert immers in een sterke sociale basisinfrastructuur. Gemeenschapshuizen dragen bij aan sterke gemeenschappen en sterke gemeenschappen kunnen veel zelf oplossen of nog beter voorkomen. Gemeenschapshuizen kunnen betaalbare huisvesting bieden aan verenigingen en andere maatschappelijke initiatieven. De afgelopen jaren heeft het CDA zich daar op succesvolle wijze sterk voor gemaakt. Dit heeft geresulteerd in een financiële impuls voor de gemeenschapshuizen en meer ondersteuning van de vrijwillige besturen. Het CDA wil daarbij geen onderscheid maken tussen type buurten. Buurten zijn gelaagd en daarnaast zegt de gemiddelde sociaaleconomische status van een buurt niets over de gemeenschapszin of het algemeen welzijn in een buurt. Veel gemeenschapshuizen hebben moeite met het rondkrijgen van de exploitatie. Het CDA wil hen daarin

ondersteunen door middel van een subsidievorm of door meer paracommercie toe te staan, denk aan horeca activiteiten.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- Voor iedere buurt een gemoderniseerd gemeenschapshuis in de nabije omgeving.
- Gemeenschapshuizen helpen bij het dragen van de exploitatie. Dat kan door een subsidievorm of door meer paracommercie toe te staan.
- Vrijwillige bestuderen van gemeenschapshuizen ambtelijk ondersteunen of door een systeem van shared services.
- Betaalbare ruimte bieden aan verenigingen en maatschappelijke initiatieven in de gemeenschapshuizen.

VRIJWILLIGERSWERK

Vrijwilligers zijn het cement van de samenleving. Het verenigingsleven en de gemeenschapshuizen kunnen niet bestaan zonder vrijwilligers. Daar moeten we zuinig op zijn. Het CDA stelt vrijwilligers centraal, en wil vooral dat vrijwilligers ontzorgd en ondersteund worden. Zodat vrijwilligers weer kunnen doen waarvoor ze ooit vrijwilliger zijn geworden en mensen het weer leuk vinden om vrijwilliger of lid van een vereniging te zijn. Dat willen we doen door blijvend het gesprek aan te gaan met vrijwilligers, zodat we weten waar zij tegenaan lopen en hen ambtelijk te ondersteunen - al dan niet door middel van een systeem van shared services, zoals we nu ook al bij de gemeenschapshuizen van plan zijn. We willen bovendien overbodige regelgeving schrappen.

Het CDA wil ook de hulp die al beschikbaar is beter bekendmaken, zoals bijvoorbeeld de collectieve vrijwilligersverzekering. Dat kan door gebruik te maken van de gemeentelijke communicatiekanalen zoals Thuis in Maastricht of de sociale kaart.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- Blijvend het gesprek aangaan met vrijwilligers zodat we weten waar vrijwilligers tegenaan lopen in de praktijk. Zo nodig regelgeving vergemakkelijken of schrappen.
- Ambtelijke ondersteuning bieden aan vrijwilligers of te werken met een systeem van shared services.
- Hulp voor vrijwilligers die al beschikbaar is, zoals een collectieve vrijwilligersverzekering of Maastricht doet!, beter bekend maken.

MANTELZORG

Een betrokken samenleving wordt gekenmerkt door mensen die omzien naar elkaar, en

in het bijzonder naar hun familie of naasten. Door de dubbele vergrijzing en de daarmee gepaarde personeelstekorten, gaat er in de toekomst veel meer geleund worden in beleid op mantelzorgers. Het CDA wil daarom dat zij zoveel als mogelijk ondersteund en ontlast worden. Dat kan op verschillende manieren: door mantelzorgers een luisterend oor te bieden, van informatie te voorzien, op praktisch gebied te helpen of door tijdelijk de zorg over te nemen. Afgelopen periode heeft het CDA zich sterk gemaakt voor een mantelzorgparkeervergunning – een voorbeeld van een praktische manier van hulp bieden. Het CDA wil dat deze mantelzorgparkeervergunning structureel beleid wordt en uitgebreid wordt. Daarnaast willen we meer activiteiten organiseren in de week van de mantelzorg, die aansluiten bij de behoeften van mantelzorgers. We willen ook meer investeren in de respijtzorg, zodat we zoveel als mogelijk voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- De mantelzorgparkeervergunning behouden en uitbreiden.
- Meer gratis activiteiten organiseren voor mantelzorgers in de week van de mantelzorg, die aansluiten bij de behoeften van mantelzorgers.
- Investeren in meer respijtzorg om overbelasting bij mantelzorgerste voorkomen.

SPORT

Sport verbetert de fysieke en de mentale gezondheid en het is het beste middel om mensen met elkaar te verbinden. Het CDA wil sport daarom zo toegankelijk mogelijk maken voor onze inwoners. De sportverenigingen spelen daar een cruciale rol in en verdienen onze ondersteuning, met name de vrijwillige besturen die met de nodige regeldruk te maken hebben.

Voor de kwetsbare burgers in onze samenleving, denk aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, mensen met een beperking of eenzame ouderen, is kunnen sporten niet altijd vanzelfsprekend. Stichting Smile, een stichting die staat voor verbinding, elkaar ontmoeten, integratie en het bevorderen van een gezonde(re) leefstijl, werkt op dit moment samen met een aantal sportverenigingen en zorgaanbieders om deze doelgroepen een ruimer sportaanbod te geven in combinatie met zorg. Wij willen dat Stichting Smile en haar werkzaamheden breed in de stad worden ingezet. Op deze manier wordt gewerkt aan een gezondere levensstijl, versterking van de zelfredzaamheid en meer participatie in de samenleving.

In 2030 zullen mensen met beweegklachten in alle sociaal economische klassen in de regio Maastricht met 20% zijn toegenomen. Dit terwijl goede begeleiding en zorg voor mensen met beweegklachten de komende jaren steeds verder onder druk zal komen te staan. Door de dubbele vergrijzing nemen de kosten in de gezondheidszorg toe en komt de toegankelijkheid van de zorg onder druk te staan. Het Beweeghuis is een

zorgnetwerk in Maastricht-Heuvelland van medisch specialisten, UMC+, huisartsen, fysiotherapeuten en beweegcoaches. Zij bieden beweegzorg en begeleiding aan. Wij willen blijven investeren in het Beweeghuis.

Sport is ook een belangrijk instrument om groepen jongeren van de straat te houden en normen en waarden bij te brengen. We willen jongeren zoveel mogelijk stimuleren om zich aan te sluiten bij een club of vereniging, zoals voetbal, volleybal, handbal of vechtsporten. Dat willen we doen door het sporten bij een club of vereniging beter te promoten. Dit door oud-sporters of andere rolmodellen in te zetten op o.a. scholen om het sporten bij een vereniging te stimuleren, meer inzicht te geven in de ondersteuningsmogelijkheden die er zijn om aan de contributie en benodigde attributen te voldoen, ondersteuningsmogelijkheden zo toegankelijk mogelijk in te richten om schaamte te voorkomen.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- Ondersteuning bieden aan de vrijwillige besturen van de sportverenigingen
- Het sportaanbod voor kwetsbare burgers vergroten door Stichting Smile in heel de stad in te zetten.
- Blijven investeren in initiatieven als het Beweeghuis om de zorg betaalbaar en toegankelijk te houden.
- Jongeren stimuleren deel te nemen aan een vereniging of een club door dit te promoten, o.a. op scholen door de inzet van oud-sporters en andere rolmodellen.

MVV

MVV is onderdeel van de volkscultuur van onze stad. Een aantal keren per maand komen er gemiddeld zo'n 4000 bezoekers op af. Dat is uniek in de stad. MVV is nieuw leven ingeblazen door een collectief van ondernemers die nu de kar trekken en het toekomstperspectief is weer rooskleurig voor de club. Als belangrijk onderdeel van de volkscultuur wil het CDA investeren in MVV en eventueel in een nieuw stadion. Op dit moment wordt een aantal mogelijkheden onderzocht: een nieuw stadion of het huidige stadion bij de Geusselt vernieuwen en meer doen met de omgeving. In beide gevallen kan de gemeente gevraagd worden om financieel garant te staan of een maatschappelijke lening af te geven. Het CDA staat hier positief tegenover.

Wel vinden we het belangrijk dat MVV daarvoor ook brede maatschappelijke activiteiten blijft doen, zoals initiatieven waarbij mensen in armoede een wedstrijd kunnen bezoeken of sporten met senioren en basisschoolleerlingen. Een ander mooi voorbeeld van zo'n maatschappelijke activiteit is 'Samen een herinneringen maken met voetbal', waarbij ouderen met (lichte) dementie een betekenisvolle dag in het stadion hebben en voetbalherinneringen worden opgehaald.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- MVV ondersteunen in een eventueel nieuw stadion of in het vernieuwen van het huidige stadion en de omgeving, al dan niet via gemeentelijke regelgeving of financiële ondersteuning in de vorm van een garantstelling of maatschappelijke lening.
- MVV blijft als voorwaarde voor gemeentelijke steun maatschappelijke activiteiten verrichten, zoals bijvoorbeeld 'Samen een herinnering maken met voetbal' voor mensen met dementie.

EEN BEWEEGVRIENDELIJKE EN GROENE OPENBARE RUIMTE DIE TOEGANKELIJK IS VOOR IEDEREEN

Onze openbare ruimte kan veel beter ingericht worden om bij te dragen aan meer gemeenschapszin en een positieve gezondheid van mensen. De combinatie van meer groen, toegankelijk en sport nodigt mensen uit om elkaar te ontmoeten, meer te bewegen en draagt bij aan een gezonde leefomgeving en de gezondheid van mensen.

Het CDA wil daarom allereerst investeren in het vergroenen van de openbare ruimte. Het maakt de stad klimaatbestendig en het is eigenlijk de enige maatregel die de gemeente kan treffen die daadwerkelijk iets bijdraagt aan de wereldwijde klimaatopgave. Het vergroenen van een buurt kan hand in hand gaan met het bevorderen van de sociale cohesie in een wijk. Denk aan gezamenlijke acties zoals het tegelwippen, samen planten of een buurttuin. Een groene straat zorgt ervoor dat burens meer samenkomen en blijven.

Ten tweede wil het CDA flink investeren in het toegankelijk maken van de openbare ruimte. De binnenstad heeft daarbij bijzondere aandacht omdat daar veel ontwikkelingen samenkomen. De Stichting Samen Onbeperkt en veel andere ervaringsdeskundigen kunnen precies aangeven hoe de inrichting van de openbare ruimte anders moet en welke type verharding, stoeptegels of verkeerslijnen geschikt zijn. Het vraagt om een andere manier van werken door de gemeente – namelijk met een integrale benadering. Het gaat dus niet alleen om mensen met een fysieke beperking, maar visuele of auditieve beperkingen en bepaalde behoeften die senioren en kinderen hebben. Dit vereist een flinke financiële impuls.

Ten derde wil het CDA veel meer sport- en speelplekken toevoegen aan de openbare ruimte. De coronapandemie heeft duidelijk gemaakt hoe belangrijk het is om in onze leefomgeving te kunnen sporten, spelen en ontspannen. De pandemie is tijdelijk, maar bevolkingsgroei, overgewicht, vergrijzing en verdichting niet. Het zou een vanzelfsprekendheid moeten zijn dat sport en spel in de openbare ruimte om de zoveel meter zichtbaar is. Denk aan fitnessstoestellen, speeltuinen, voetbalveldjes, openbare schaaktafels of skatebanen. We zien momenteel al dagelijks hoeveel mensen gebruik maken van de openbare ruimte om te sporten. We kunnen dat veel beter faciliteren dan we momenteel doen. Dat hoort bij de basisinfrastructuur van een fatsoenlijke

stad. Beheer en onderhoud, georganiseerd aanbod, gevoelens van onveiligheid zijn belangrijke elementen om daarbij in overweging te nemen.

We willen beginnen met een 'Rondje langs de Maas'. De Maas en haar oevers bieden veel meer mogelijkheden tot recreatie, sport en spel. We willen van het Griend Park een Urban Sportpark maken, zodat de stad ook aantrekkelijk blijft voor de vele jongeren en studenten in de stad. We willen de Maasoever bij het Bonnenfantemuseum uitbreiden zodat er meer zitplekken aan het water ontstaan en we willen een betere voetgangersverbinding met de Kennedybrug realiseren, zodat je ook echt een rondje langs de Maas creëert. De Maasoevers aan de kant van de Kesselskade willen we flink vergroenen en daarnaast willen we kijken op bepaalde huidige bestemmingen langs de Maas gewijzigd kunnen worden, zoals bijvoorbeeld de wietboot.

In het bijzonder wil het CDA investeren in speciale hardlooppaden, in navolging van andere grote steden zoals bijvoorbeeld Boedapest. Wij willen beginnen met een hardlooppad rondom de Maas en hierdoor enkele hardlooproutes ontwikkelen die gemarkeerd zijn door routepalen, deze hardlooproutes kunnen afgewisseld worden met trimtoestellen langs de kant. Een mooi voorbeeld hiervan is de gemeente Amsterdam die drie gemarkeerde hardlooproutes van 5, 10 en 21 km aanbiedt in het Amsterdamse Bos.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- Investeren in een groene, beweegvriendelijke openbare ruimte die toegankelijk is voor iedereen.
- De openbare ruimte vergroenen en klimaatbestendig te maken.
- Meer gezamenlijke activiteiten in de buurt stimuleren en ondersteunen om groen te voegen.
- (Financieel) investeren in het toegankelijk maken van de openbare ruimte. In samenspraak met ervaringsdeskundigen zoals bijvoorbeeld Stichting Samen Onbeperkt.
- Sport- en speelplekken moeten de norm zijn in de openbare ruimte. Het toevoegen van meer fitnesstoestellen, speeltuinen, openbare schaaktafels, skatebanen en andere vormen van sport en spel.
- Een 'Rondje langs de Maas' creëren waarin meer groen, recreatiemogelijkheden en sport en spelplekken worden opgenomen.
- Speciale hardlooppaden en hardlooproutes ontwikkelen in de stad, met langs de kant trimtoestellen. Te beginnen met een hardlooppad rondom de Maas.

HET UITDAAGRECHT

Het CDA gelooft dat iedereen een plicht heeft bij te dragen aan de samenleving en dat de samenleving bepaalde zaken beter kan oplossen of aanpakken dan de overheid. Niet alles hoeft op het bordje van de overheid te vallen. De overheid moet 'subsidiar' optreden: als de samenleving iets niet zelf kan oplossen en een beetje hulp nodig

heeft kan de overheid bijspringen. Niet om de activiteit over te nemen, maar om de helpende hand te bieden.

Participatie is hierbij een veelvoorkomend begrip in de Maastrichtse politiek. Het lijkt soms dat participatie pas ter sprake komt als inwoners ergens tegen zijn. Burgers hebben recht op inspraak en kunnen tegen besluiten van de gemeente in beroep gaan. Maar dat is allemaal nogal passief. Er zijn tal van lokale initiatieven die graag betrokken worden bij de uitvoering van gemeentelijke taken of deze zelfs over willen nemen van de gemeente, als zij denken deze publieke taak beter of goedkoper te kunnen uitvoeren. Vanuit deze gedachte wil het CDA aan de slag met het uitdaagrecht – oftewel the Right to Challenge. Wat voor een soort projecten kunnen via het uitdaagrecht door lokale initiatieven worden opgepakt? Denk aan het beheer of onderhoud van de groenvoorziening of het gemeenschapshuis. Of aan vormen van lichte zorg en huishoudelijke hulp. Het uitdaagrecht is niet zonder slag of stoot een succes. Gemeenten zijn gewend dat de publieke diensten op een bepaalde manier worden uitgevoerd en het is niet altijd makkelijk om te accepteren dat lokale initiatieven het op hun eigen manier doen. Van efficiënt en grootschalig aanbesteden is bij lokale initiatieven geen sprake. Werken met het uitdaagrecht zal dus een cultuuromslag betekenen in de manier waarop publieke diensten worden uitbesteed. Het is belangrijk dat het uitdaagrecht de tijd en de kansen krijgt om zich te bewijzen. Er zullen zeker fouten worden gemaakt en sommige initiatieven zullen geen succes zijn. Dat moet ons er echter niet van weerhouden om de komende jaren aan de slag te gaan met het uitdaagrecht.

WAT WIL HET CDA CONCREET?

- Werken met het uitdaagrecht – the Right to Challenge. Door hierover breed het gesprek in de stad aan te gaan en een aantal succesverhalen als voorbeeld te nemen.
- Te werken aan een cultuuromslag binnen de gemeente over hoe om te gaan met het uitbesteden van publieke diensten. Efficiëntie en groot aanbesteden zijn dan niet altijd vanzelfsprekend.

